

Štev. 38.

Ljubljana, v soboto 17. marca 1923.

Leto I.

Plača vsak dan ob 3^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10.—
po pošti 12.—
za inozemstvo 22.—

Oglasi po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.

Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

Kdor je za stranko poštenega, stvarnega in občekoristnega ljudskega dela,
kdor je za stranko z iskrenim ljudskim programom pod vodstvom poštenih
preizkušenih mož,

kdor je za to, da se vrnejo zopet boljši časi in da preneha doba samih fraz
in obljub,

ta naj voli Narodno ljudsko stranko!

Naš kandidat za Ljubljano je dr. Ivan Šusteršič

njegov namestnik pa Karel Dermastia.

Naša skrinjica za mesto Ljubljano je zadnja.

Naša skrinjica na deželi je tretja.

Možje volivci! Pokažite, da znate ceniti zasluge mož, ki so osiveli v delu
za ljudski blagor.

VOLIVCEMI!

Odločilni dan trka na vrata! Jutri bo odločilo slovensko ljudstvo, kako bodočnost da hoče, slovenski volivci bodo izrazili na voliščih svojo voljo, kdo naj jih zastopa v državni skupščini v Belgradu.

Naše notranjepolitične razmere še niso niti zdaleka urejene. Še vedno se bije boj za osnovne določbe Vidovdanske ustave, še vedno se ni omililo nasprotje med Srbi in Hrvati. Brat stoji proti bratu, na vse se pozablja v besnečem političnem boju, osebni boj divja — država in ljudstvo pa zaman čaka na rešitev najbolj perečih vprašanj, na ureditev neznosnih razmer.

Ko se je naša ljudska stranka odločila za samostojen nastop, se je zavedala vseh teh razmer. Da, baš te razmere so jo prisilile, da brez ozira na desno in levo krepko poseže v javno življenje slovenskega ljudstva in mu stavi na razpolago vse svoje moči in v težkih bojih za koristi slovenskega ljudstva preskušene može. Narodna ljudska stranka se je pri odločitvi za samostojen nastop pri sedanjih državnozbornih volitvah tudi dobro zavedala vseh težkoč, s katerimi se bo imela boriti, in vseh ovir, ki jih bo morala premagati. Da se je kljub temu odločila poseči že sedaj v volivni boj, to priča o njeni notranji moči, o njeni silni moralni osnovi in o sposobnosti in poštenih požrtvovalnosti njenih voditeljev.

Pa še nekaj drugega nas krepi v hudem boju poslednjih dni. To je zvestost, da bo vsak naš somišljenik vstrajal do konca v volivnem boju, da bo vsak od njih — mož na svojem mestu. Uverjeni smo, da bodo vsi do

zadnjega delali za našo stvar, da se ne bodo strašili nobenih žrtev in tako pripomogli naši stvari do čim častnejše zmage.

Mi nismo stranka bogatašev in nimamo milijonskih volivnih fondov, s kakršnimi razpolagajo nam nasprotne stranke. Toda to nam ne sme vzeti poguma. Kar nam manjka na denarnih sredstvih, to mora nadomestiti naša železna vstrajnost in neutrudljiva pridnost pri delu za našo stvar. Vsak somišljenik Narodne ljudske stranke se mora zavedati, da ni le pristaš Narodne ljudske stranke, nje ne ideje in njenih načel, temveč zavežati se mora, da je obenem tudi apostol naše misli, da mora vedno in povsod zastopati naša načela in jih širiti med slovensko ljudstvo.

Ne bomo obširno povajljali, kakšno bo naše delo po volitvah. Naš program je jasen. Poudariti hočemo samo najvažnejše, to je, da smo stranka dela.

Ne bomo se lovili za praznimi besedami, proglasi in gesli. Kar smo obljubili, kar proglasili, tega se bomo držali. Lotili se bomo treznega stvarnega dela za korist ljudstva na gospodarskem, političnem, socialnem in kulturnem polju, ki je zaostalo po krivdi onih strank, katerim smo nekaj prepustili bogato dedščino. To dedščino so zapravili drugi, ne morda, ker je bila njihova lastnina — bila je lastnina slovenskega ljudstva — temveč, ker jim je šlo več za korist majhne skupine, kot pa za koristi širokih vrst. In če smo stopili sedaj strnjeni pod praporom Narodne ljudske stranke zopet na plan, smo storili to zato, da rešimo, kar se rešiti da in da zopet pomagamo slovenskemu ljudstvu do blagostanja in urejenih razmer.

Volivci! Na vas je, kako bo uspelo naše delo v korist slovenskega ljudstva. Pojdite oč moža do moža in govorite jim o naših načelih, o naši preteklosti in o našem resničnem delu za blagostanje naroda.

Če bo vsak na svojem mestu, nam je zagotovljena lepša bodočnost.

NAČELA IN LJUDJE.

Vsak razvoj se giblje v gotovih smereh. Te smeri izhajajo iz življenjske nujnosti vsega stvarstva in človek jih more samo do gotove mere utesniti, korigirati ali modificirati. Vsaka taka utesnitev, korektura ali modifikacija temelji v vsakdanji potrebi večjih ali manjših skupin. Vsaka potreba pa rodi željo po zadovoljstvu in treba je najti pota, ki vodijo k njej. Ker pa hočejo ljudje videti svojo pot v bodočnost, zato je treba pot začrtati v besedah. Hotenje skupin in njihova smer najde svoj izraz v ideji in načelih.

Tako je tudi v političnem življenju. Vsaka politična skupina ima svojo idejo in svoja načela. Po teh načelih skušajo stranke potrebe ljudstva, ki ga zastopajo, spraviti v sklad z nujnimi življenjskimi zakoni. Vsaka politična skupina in stranka napenja svoje sile, da bi čimpreje uresničila svojo idejo in da bi čimpreje praktično uveljavila svoja načela v dejanskem življenju.

Redkokdaj pa se zgodi, da bi ena ali druga politična skupina ali stranka dejansko izpeljala svoja načela in uredila življenje v svojem delokrogu tako, da bi odgovarjalo od nje proglašani ideji. Skoraj da bi dejali, da do popolne izpeljave ne pride nikdar, večinoma pa niti do delne ne. Misli-

mo, da ne bo odveč, če v očigled jutrajšnjim volitvam v državno skupščino nekoliko premostrimo vzroke, zakaj da dožive osnovne ideje in načela političnih strank svoj polom navadno preje, predno se uresničijo v praktičnem življenju.

Vzrokov za to dejstvo je več. Ozreti se hočemo le na najvažnejše, predvsem na one, ki lahko v marsikakem oziru odpro oči vsem, ki bodo jutri odločali z volivnimi kroglicami o usodi naše države.

Prvi vzrok, da kaka stranka ne izvede svojih načel v praktičnem življenju, je ta, ker živo življenje vedno in povsod zahteva kompromisov in prilagodjenj. Kakor povsod, tako imamo tudi pri nas več strank, ki se ne dajo istočasno uveljaviti. Pri tem pa pri nas nobena stranka ni dovolj močna, da bi lahko parlamentarnim potom vladala državo, temveč je vsaka stranka, ki hoče priti ali ostati na vladi, navezana na sodelovanje in pomoč kake druge stranke. Kakor hitro pa sodelujeta pri vladi samo dve stranki, katerih ideji in načela niso povsem enaka ali pa so morda še celo zelo različna, potem se mora najti nekaka srednja pot. Priti mora do kompromisov. Vsaka izmed sodelujočih strank mora nekoliko popustiti od svojega načelnega stališča, ker bi se morala sicer koalicija razbiti. Če bi se to trajno ponavljalo, potem bi moralo priti v državi ali do anarhije ali pa do diktature manjšine nad večino.

Drugi, mnogo globlji in tehtnejši vzrok, da kaka stranka ne uresniči svojih načel v praktičnem življenju, pa tiči v tem, ker morajo vsako idejo in vsa načela proglašati in braniti ljudje, ki so zato sposobni. Vsaka velika ideja rabi velikih ljudi, ki so pripravljeni, da se za idejo žr-

tvujejo. Bog je poslal svojega Sina na svet, da je ustanovil krščanstvo in odrešil človeštvo. In tako je še dandanes. Najlepša ideja, najkrasnejša gesla ne pomenijo nič, če ne najdejo ljudi, ki so vsak trenutek pripravljene, da se zanje žrtvujejo s svojim delom, svojo sposobnostjo in svojo poštenostjo. Najlepša ideja, najkrasnejša načela ostanejo prazne fraze, če se jih polaste ljudje, ki jih izrabljajo le za načelne mahinacije v svojo lastno korist, ali v korist ozke klike somišljenikov z edino mislijo, čimprej napolniti svoj žep, ali zadostiti svoji častihlepnosti. Slabi, ne-

sposobni in nepošteni ljudje morajo v najkrajšem času diskreditirati tudi najvišjo idejo in najsvetejša načela.

Narodna ljudska stranka je zbrala okrog sebe ljudi, ki so že davno pokazali, da so jim načela, ki jih proglašajo, sveta, in ki so dokazali, da so sposobni, uveljaviti jih tudi v praktičnem življenju. Ali more na take ljudi pokazati današnja SLS? Naj o tem razsodijo slovenski volivci, predno oddajo svojo volivno kroglico. Dobro naj pomislijo, da nič ne pomenijo najlepša gesla, če ne stoje za njimi trdni, nesebični, sposobni in pošteni ljudje.

Francosko-nemški konflikt.

Zasedbeni stroški Anglije.

London, 16. marca. (Izv.) Pri proračunskem posvetovanju vojnega ministrstva je izjavil v spodnji zbornici državni podtajnik, da ima utemeljeno upanje, da dobi od Nemčije na račun zasedbenih stroškov znesek 250.000 funtov šterlingov.

Angleško delavsko odposlanstvo za Poruhrje.

London, 16. marca. (Izv.) V odposlanstvu parlamentarne delavske stranke, ki pojde v kratkem v Poruhrje, da pregleda položaj na licu mesta, bodo Adamson, Shaw in Buxton z generalom Thomsonom kot posvetovavcem.

Zedinjene države ne bodo posredovale.

Washington, 16. marca. (Izv.) Reuter poroča: Oficijelni komunikacije pojasnjuje, da so neosnovane vesti, ki trdijo, da Zedinjene države niti odgovorile niso na predlog Anglije v zadevi posredovanja med Francijo in Nemčijo. Britanska vlada sploh ni stavila nikakih tozadevnih predlogov, po mnenju oficijelnih krogov pa bi bil nespameten sploh vsak sličen korak, ker je splošno znano, da odklanja Francija vsako tuje vmešavanje v poruhrsko akcijo. Vendar slede pazljivo situaciji in so pripravljene posredovati, kadar bi se pokazala prilika. Pritožbe trgovcev nad globami pri izvoznem prometu so nepravilne, ker so trgovci sami krivi, ko si ne priskrbe pravočasno potrebnih izvoznih dovoljenj.

Francija proti intervencijam.

Pariz, 16. marca (Izv.) Francoski uradni krogi so mnenja, da Anglija ne bode posredovala in da Nemčija ni voljna pogajati se. Mi-

nistrski predsednik Poincare svari zastopnike francoskega tiska, da naj takim vestem ne verjamejo, kajti konec poruhrske akcije še ni na vidiku. Naglašal je ponovno, da bo Francija vsak posredovalni poskus odklonila, kajti le o nemških predlogih se more obravnavati. Po francoskem pojmovanju je Nemčiji na prosto dano, da predloži predloge ali obema okupacijskima silama ali pa skupnosti zaveznikov, t. j. reparacijski komisiji.

London, 17. marca. (Izv.) Reuterjev urad potrjuje, da so vse vesti o nameravanem angleškem posredovanju v ruhrskem vprašanju brez vsake podlage. Ponovno se izjavlja, da mora za rešitev te zadeve Nemčija pri Franciji in Angliji podvzeti primerne korake.

Francoska uprava železnice ne funkcijonira.

Düsseldorf, 16. marca. (Izv.) V sled zlobne poškodbe kretnice sta trčila pri Friemersheimu skupaj dva vlaka. Ubit je bil 1 francoski vojak, 6 pa jih je ranjenih.

Železnice v Palatinu ne obratujejo.

Kolin, 16. marca. (Izv.) Od nedelje dalje je vse uradništvo in delavstvo na ukaz predsednika palatinske železnice zapustilo kolodvore in železniške proge, tako da je vse železnično omrežje podrejeno zasedbenim oblastvom. Kot posledica te naredbe je izšel ukaz, da morajo vsi palatinski železničarji tekom štirih dni sprazniti uradna stanovanja, vsled česar je prizadetih nad 1500 rodbin. Razen dveh glavnih prog počiva ves železniški promet. V zapadni Palaciji so se nagromadile blagovne pošiljke v milijardski vrednosti in so blagovni ter obmejni kolodvori prenapolnjeni.

Lord Robert Cecil o francosko-nemškem sporu.

London, 16. marca. (Izv.) Lord Robert Cecil je včeraj na sestanku sveta Lige narodov, v kateri je bilo zastopanih skoraj 1000 podružnic, izjavil, da ne vidi, kako bi se rešitev poruhr. vprašanja dosegla, dokler vse stranke ne pokažejo svojih kvart. Prva bistvena točka je, da vse tri pri-

zadete stranke stopijo pred svet in natanko izjavijo, kaj da hočejo. Cecil je popolnoma prepričan, da je domneva, kakor da misli Francija Poruhrje anektirati, neutemeljena. Po njegovem občutku prevladuje v Franciji iz gotovih razlogov velika nejevolja. Reparacije so trenutno postranskega

pomena, prav zares pa ima Francija skrb za svojo varnost. Cecil ne verjame, da bi bil garancijski pakt med Anglijo, Francijo in Nemčijo sprejet. Treba je več nego pakta med tremi silami. Po njegovem mnenju bi pokazal pot iz zagate samo kak predlog Zveze narodov. Udeležba pri garancijskem paktu Zveze narodov mora biti prosta vsem narodom na svetu, tako da ne bo sama Nemčija dajala Franciji garancije, temveč tudi Francija Nemčiji. Lord Cecil se zavzema za ustanovitev nevtralnega pasu med Nemčijo in Francijo, toda politična in komercialna vzvišenost tega pasu bi se ne smela izpreminjati. — Glede reparacij je izjavil Cecil, da se mora zadeva najprej prenesti v vzduh Zveze narodov in njej predložiti. Nemčijo je treba napeljati, da pristopi k Zvezi narodov. Angleška vlada se mora oprijeti prve prilike, da utera politiko na tej podlagi. Od dne do dne se simpatija Anglije napram zaveznikom krči in Cecil si ne more misliti večje katastrofe za Evropo nego bi bil resen spor med Anglijo in Francijo. — Clynes je globoko obžaloval francoski korak in rekel, da se mora njihovo postopanje ponesrečiti. Strukcije in reparacije se dajo doseči z veliko skupno akcijo, zlasti med večjimi evropskimi silami. Rad bi slišal skorajšnjo izjavo Nemčije, kaj je pripravljena storiti. — Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, ki poudarja potrebo, da se ves kompleks mednarodnih vprašanj, predvsem reparacijsko vprašanje in vprašanje mednarodnih sankcij predloži Zvezi narodov in sicer, če le mogoče, s sodelovanjem Nemčije in Zedinjenih držav.

POGAJANJA V OPATIJI.

Opatija, 17. marca. (Izv.) Na včerajšnji seji paritetne komisije, ki so se je udeležili vsi člani, sta bila delegat Šilović in generalni tajnik Casatti poverjena, da se sestane s kastavskimi in reškimi eksperti in poročata potem komisiji. Zatem se je razpravljalo o splošnih smernicah posameznih členov st. margheritske pogodbe. Jutri se bo razprava nadaljevala.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je dr. Ninčič obširno poročal o zunanjem položaju, radi česar je bila v prvi vrsti tudi seja sklicana. Poročal je o dosedanjem poteku konference v Opatiji in Rimu. Dr. Ninčič je zatem tudi poročal o posetu italijanskega poslanika Negrottija in češkoslovskega odpravnika Širegrovskega. Prvi poset je bil v zvezi z razmejitvijo napram Italiji in konferenco v Opatiji, drugi pa z konvencijo o pravni pomoči med nami in Češkoslovaško, ki jo je naša vlada podpi-

sala. Odobren je bil kredit za nadaljnje stroške konference v Opatiji in Rimu. Notranji minister Vujičić je poročal o položaju v državi. Po njegovem poročilu je pričakovati mirnega poteka volitev. Vlada je ukrenila vse potrebno za ogroženo varnost v južni Srbiji. Ministru Vujičiću je odobren kredit za volivni material in dnevnice predsednikom volivnih odborov. Končno je vojni minister poročal o stanju vojske.

PRIPRAVE BOLGARSKIH VSTAŠEV.

Štip, 16. marca. (Izv.) V Čustendilu je okoli 7000 komitašev pripravljenih, da vpadejo v primernem času na jugoslovansko ozemlje. Po njihovem načrtu bi bile točki napada Strumica in Štip. Splošno se opaja na vsej meji gibanje komitašev.

MAŽARSKRE REPARACIJE.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Telekom februarja nam je mažarska vlada dobavila na račun reparacij 22 ton premoga iz pečurških rudnikov, 350 konj, 1240 volov in poleg tega mnogo predmetov, ki še niso precenjeni.

ČRNOGORSKA KRALJICA UMRLA.

Rim, 16. marca. (Izv.) V Antibesu je danes po polnoči umrla bivša črnogorska kraljica Milena. Ob smrtni postelji svoje matere je bila italijanska kraljica. Razkraljico Mileno pokopljejo v San Remu ob strani soproga bivšega kralja Nikite. Poroča princezinje Jolande je radi tega odgodena.

IZGON ČEŠKOSLOVAŠKIH DRŽAVLJANOV IZ NEMČIJE.

Praga, 16. marca. (Izv.) »Prager Tagblatt« poroča, da je češkoslovaška vlada na izgon češkoslovaških državljanov z Nemčije odgovorila z izgonom nemških državljanov iz Češkoslovaške. Ta izgon zadene predvsem nemške državljanke na vodilnih mestih.

ANGLIJA ZA RIMSKO-KATOLIŠKE DUHOVNIKE V RUSIJI.

London, 16. marca. (Izv.) Državni podtajnik za zunanje stvari Mac Noel je izjavil včeraj v spodnji zbornici, da se bo vse ukrenilo za rešitev življenja rimsko-katoliškega nadškofa v Petrogradu in 14 drugih duhovnikov, ki jih ima moskovska vlada zaprte, ker so se baje branili izročiti cerkvene zaklade. Angleški zastopnik v Moskvi je posredoval oficijelno pri sovjetski vladi, ruski zastopnik v Londonu pa je bil naprošen, naj stori, kar je mogoče, da se prepreči izvršitev smrtno obsodbe.

Prispevajte v naše sklade!

Skrinjica Narodne ljudske stranke na Kranjskem je tretja — 3.

Hans Dominik:

26

OBLAST TREH.

Roman iz leta 1955.

(Dalje.)

Toda tudi Frik je bil tehnik in je znal računati. Desettisoč kilovatov je moralo uničiti posameznika, katerega zadenejo. Toda teh desettisoč kilovatov ne pomeni ničesar za milijone ljudi. Mnogo večji aparati bodo potrebni. Milijon kilovatov mora učinkovati na njegov migljaj na poljubni točki zemeljske krogle. Šele potem bo imel v rokah oblast, o kateri je govorilo staro prorokovanje Tzonkape. Oblast nad vsem življenjem na svetu.

Razgovor prihodnjih ur se je sukali izključno okoli tehničnih stvari. O razmerju večjih žarilcev. O sredstvih za njihovo izgotovljenje. O potrebnem času za izgotovitev.

Stara Truworjeva hiša je bila najpripravnejši kraj za skrito delavnico. Šest stoletij že je preneslo staro zidovje. Dve nadstropji globoko so bile vsekane v živo skalo prostorne kle-

ti. Meter debelo, iz granita zidano zidovje. Električni spoj z elektrarno ob elfu je dajal svetlobo, toploto in energijo v poljubni meri. Ta hiša naj bi bila delavnica, kjer naj bi Silvester svojo iznajdbo izpopolnil, povečal. Po neukrotljivi Frikovi volji izpolniti moral.

Silvester Bursfeld je iznašel svoj aparat v oduševljenju raziskovanja. Kot more tudi fizik iznajti top, ne da bi pri tem mislil na učinek streljanja. Ugotovil je vse učinke koncentracije, pri tem pa malo pazil na natančno merjenje. Energetična stran problema ga je kot znanstveika mnogo bolj interesirala kot pa praktična uporaba iznajdbe.

Frik Truwor je takoj opazil to njegovo slabo lastnost. Opazil jo je in prisilil Silvestra s svojimi vprašanji in zahtevami, da išče in najde izboljšanja. Da najde vsaj teorijo tistega usmerjenja. Le če se bo moglo daljni cilj videti in zasledovati učinke energije, šele potem je oblast popolna.

Človek dejanja je prisilil učenjaka k trdnemu v trajnem delu, da napra-

vi svojo iznajdbo še večjo, da napravi iz nje sredstvo v dosego njegovih tajnih dalekosežnih načrtov in Silvester se je dal prisiliti k temu delu. Za cel ure in dneve se je tako poglobil v nove probleme, da je pozabil na vse drugo. Dokler ni našel, je iskal, nakar je napetost živcev pomenjala in je prišla neizogibna reakcija.

V Maitland Castle, v dedni hiši Mitlandov, se je nahajalo to poletje mnogo gostov. Po stari angleški navadi je bilo obvezno le skupno kosilo. Ostali čas pa so lahko gostje prebili, kot jim drago in iste svoboščine so se posluževali tudi gostitelji. Prikazali so se enkrat tukaj, enkrat tam in se urnaknili v svoje prostore, kadar jim je bilo ljubo.

Po senčnatem bukovem drevoredu, ki je vodil od gradu do železnih vrat koncem parka, se je sprehajala lady Diana Maitland. Solnce se je že skrilo za visokim drevjem. Postajalo je hladno.

Lady Diana se je tesneje zavila v svoje lahko svilen ogrinjalo. Kre-

nila je na stransko pot, ki je vodila na z vrtnicami poraslo krožje.

Od nasprotne strani ji je prihajala nasproti postava, v kateri je spoznala dr. Glosina. Nehote je obstala. Njen čut ji je dejal, da naj se izogne srčanju. Že se je hotela obrniti in oditi nazaj v drevored. Toda misel, da jo je dr. Glosin najbrže tudi že spoznal, jo je pognala naprej po poti, ki je bila ograjena z najkrasnejšimi vrtnicami.

Dr. Glosin je obstal tesno ob njej.

„Priznati moram, lady Diana, da sem redko videl tako krasne vrtnice, kot so tukaj. Ali ljubite vrtnice?“

„Zelo, gospod doktor. Toda pogled nanje mi je ljubši od njihovega vonja. V sobi me moti njihov opajajoči vonj.“

„Ah kako škoda za neštevilne šopke, ki ste jih prejemale vsak večer, ko ste v Metropolitan-operi očarala poslušalce.“

Lady Diana je odtrgala vrtnico in si jo zataknila za pas, ne da bi ogovorila na vprašanje. Sicer je sama tu pa tam govorila o svojem prej-

RAZNE ZASLUGE KRALJA MATJAŽA.

(Dopis).

Pod tem naslovem je napisal „star strankin pionir SLS.“ v „Slovenec“ nekatere očitke proti dr. Šusteršiču. Resnici na ljubo se moram oglašiti, ker je vendar že preveč, kaj hočejo vse naprtiti temu možu.

Tudi jaz sem star strankin pionir in sem bil od svojega 18. leta pristaš prejšnje SLS. Vseh volivnih bojev sem se udeleževal, povsod sem sodeloval in če še tako razmišljam, ne najdem nič, kar bi utemeljilo očitke v zgoraj omenjenem članku.

Trditve, da se dr. Šusteršiču ni zaupalo, ne morem potrditi ne jaz in marsikdo od starih pionirjev ne. Zaupali smo mu, ljubili smo ga, ker smo videli, kako nas je peljal od zmage do zmage, kar ni nikomur drugemu uspelo. Dobro vem, da je bila gotova klika, ki mu ni zaupala, a treba se je vprašati, zakaj mu ni zaupala? Nezaupanje proti njemu je bilo naperjeno le od tistih ljudi, ki so iskali v stranki sebe in svojih koristi, katerih pa niso mogli pod njegovim vodstvom tako hitro doseči, kakor so si želeli. Eno glavnih vlog so pri tem igrali mladi neizkušeni akademiki, ki so komaj čakali, da zasedejo kake mehke stolčke in dobijo v roke funkcije, katere so si želeli. Tem je bil dr. Šusteršič na potu in zato so trošili med ljudstvo nezaujanje do njega. Ljudstvo pa, kakor tudi velika večina duhovščine, mu je zaupalo in ga je ljubilo. Prepričan sem, da ve to prav dobro tudi pisec zgornjega članka, vendar pa se ni obotavljal napisati še to laž.

O kakih prevaranjanih v članku navedenih gospodov, ki so že vsi pomrli, ni govora. Da je prišlo semtertja do kakega nesporazumljenja, to je bilo, je in bo. Taki slučaji se dogode v vsaki, tudi najbolj disciplinirani stranki. Večina pa so bila ta nesporazumljenja nepolitičnega in skoro vedno osebnega značaja. Blagopokojni g. Povše, katerega pisec tudi imenuje, mi je večkrat, posebno v zadnjem času, pripovedoval, da je nekaj nejevoljen na dr. Šusteršiča, a povedal je tudi vzrok, ki pa se je tikal več dr. Kreka, kakor dr. Šusteršiča. To je bilo in bo, da se v strankah večkrat kaj zvalovi. Pisec naj le malce pogleda za kulise v sedanji SLS., pa bo imel tozadevno več pisati kot iz prejšnjih časov.

G. pionir dalje odreka g. dr. Šusteršiču zasluge za gospodarski blagor ljudstva. Ne vem, kaj naj bi rekel o takem človeku? Ali je že tako star, da mu je opešal um, ali pa je tako zloben? **Gospodarski blagor je bil glavna zasluga dr. Šusteršiča**, pisec pa mu jo odreka.

Da je danes združništvo tako razvito, je in ostane neizpodbitna zasluga dr. Šusteršiča. Saj vendar ni zasluga jajca, da se skoti iz njega piščanec, marveč koklje, ki ga je izvalila. Če je dala kako idejo druga

oseba, ni še s tem imela zasluge, kajti, če bi ta ideja ostala le beseda, tedaj bi ne bilo ne tu ne tam nič. Glavno zaslugo ima vedno tisti, ki izvede idejo v dejanje in to je bil vedno le dr. Šusteršič, kateremu hočejo sedaj vse odrekati, kar je bilo storjeno po njem. Kdor je zasledoval ves razvoj, kakor sem ga jaz, ta dobro ve, da se imamo samo dr. Šusteršiču zahvaliti, da se naše združništvo ni že v kali zadušilo. Kako ljut boj se je tozadevno bil med nekdanjim ljubljanskim predsednikom deželne vlade baronom Heinom in dr. Šusteršičem, to vem jaz in vsi oni, ki so pri tem sodelovali. Zdi se pa, da se nočejo spomniti. Če se takrat Šusteršiču ne bi bilo posrečilo in bi v tem boju podlel, bi gospodje „avtonomisti“ ne imeli dveh dobro založenih ognjišč, iz katerih si polnijo politične in nepolitične mavhe. In pozneje? Kako načelo je vodilo dr. Kreka glede podpor in drugih potreb za združništvo? Gotovo mora biti piscu, kot starem pionirju, znano, da o kaki prošnji ni hotel nikdar nič slišati. Če smo ga kdaj prosili, naj na Dunaju to ali ono doseže, je bil njegov stalen odgovor, da je minister hlapec ljudstva in da on ne bo okoli njega beračil; on da z ministri ne bo občeval preje kot tedaj, kadar jim bo lahko ukazal. Taki nazori so ga vodili in večkrat razmišljam, če bi bil teh načel tudi takrat, ko sta bila ministra gg. dr. Korošec in Gostinčar. Poznal sem več ministrov na Dunaju, vsi so se zavdali, da so ministri, ali tako oholo našopirjenega in domišljavega, kakor je bil dr. Korošec v naši demokratični državi, nisem našel niti na aristokratskem Dunaju. Kam naj se obrnemo, nam je pa znal vedno svetovati dr. Krek, ki je vedno dejal: kar na Šusteršiča se obrnite, on je najboljši za take stvari!

In druge gospodarske naprave v deželi iz katerega časa datirajo največ? Iz tistega, ko sta deželno upravo vodila dr. Šusteršič in dr. Lampe. Odrekati tedaj takemu možu zasluge, se pravi govoriti vedoma neresnico ali z drugimi besedami — lagati!

V koliko je rešil rajni Jeglič Gospodarsko zvezo, to pa vemo mi nekoliko bolje kakor pisec članka o Matjažu. Vemo pa tudi, da bi bil imel g. škof mirnejše življenje, ko bi bil glede prodaje lesa iz gornjegrajskih gozdov poslušal nasvete drugih in ne svojega brata. Nikdo pa ne odreka ranjkemu bratu g. škofa, da ni bil dober gospodar.

Kar se tiče delavskih domov, moram resnici na ljubo ugotoviti, da je bil dr. Šusteršič vedno vnet zagovornik podjetja, in da so bili krivi drugi momenti, če stvar ni tako uspela, kakor se je želelo. O tem bi se dalo mnogo pisati, kar pa bi ne dovedlo do boljših rezultatov. Vprašam samo, zakaj niso iskali odločujoči faktorji kredita drugje, saj smo vendar imeli dosti drugih denarnih zavodov? Vzrok, da ni društvo uspevalo, naj se išče drugje in naj se ne pod-

tika lažljivo in nesramno dr. Šusteršiču.

Vinogradniško društvo je tudi dr. Šusteršič uničil in zapravil. Dr. Šusteršič je to društvo pomagal ustanoviti, uničilo pa ga je slabo gospodarstvo g. Vencajza, tasta g. dr. Brejca in g. Petriča, ki sta pridno prirejala pojedine in pokušnje na račun društva. Sam sem videl, tako „požrtijo“, ki je stala lepo svoto.

Zaradi dr. Šusteršiča in zaradi kredita ni propadla nikaka zadruga, pač pa so propadale zaradi slabih gospodarstev in nepoštenosti poslovodij.

Vse kar je pisec natvezil in hotel naprtiti dr. Šusteršiču spada na povsem druge naslove deloma živčih, deloma umrlih pionirjev SLS.

Dr. Krek je imel mnogo zaslug za lepi razvoj kranjske dežele, pa si je stekel po svojih učencih tudi nevenljivih zaslug pri razdiranju vsega tega. Njegovi ožji pristaši iz zadnje dobe so bili pri razdiranju tako spretni, da so dosegli rekord, ko so 30 letno delo uničili kar v nekaterih mesecih. Sicer lovijo sedaj razne dele podrtij, dvomim pa, da se jim bo to posrečilo. Prav dobro pa si znajo zavarovati in zasučurati korita s tem, da hitijo

spreminjati važne zadruge v delniške družbe, katerih delnic se potem polastijo sami, tako da postanejo neomejeni gospodarji.

Kar pa tiče g. škofa, moram tukaj ugotoviti, da se mu ne godi nikaka krivaca. Če se g. škof ne bi za stranko politično eksponiral, bi ga vsi katoličani spoštovali in bi mu nikdo nič ne predbacival. Ker pa se politično udeležuje, je prosto vsakomur, da njegovo delo kritizira.

Končno moram še omeniti, da če bi vsi tako delali in mislili, kakor dr. Šusteršič, bi bilo danes čisto drugače in ne bi bilo povoda tolikemu nezadovoljstvu in zabavljanju.

Nam zabranjete kritiko političnega dela škofovega, vam pa ni sveto ne vera in ne cerkev; za celo najsvetejše srce Jezusovo znate izrabiti za svoje politične namene.

To za danes piscu Matjaža!

Iz pietete do raznih umrlih gospodov nisimo hoteli pisati o posameznih dogodkih in njih podrobnostih. Če pa ne boste prenehali z nesramnimi lažmi in zavijanji in če boste proti nam izigrali gotove osebe, tedaj bomo tudi mi upravičeni sledili vam in bomo temeljito pojasnili vse — kakor je bilo!

Politične vesti.

+ **Pozor na jutrišnje klerikalne manevre!** Kakor poznamo naše klerikalce, bodo kratko dobo do volitev, zlasti pa še volivni dan, porabili za različne lažnjive manevre, da vjamejo v zadnjem hipu še nekaj lahkovernih glasov. Nič ne dvomimo, da bo „Slovenec“ in drugo SLS-časopisje porabile še zadnje minuto za prav posebno mastne laži. To je že njihova navada. Agitatorji SLS bodo švigali na vse strani in prenašali najdebelejši in najneumnije laži. Pozor! Nič verjeti, prav nič! Vse kar iznesejo klerikalci v zadnjem hipu, ima edini namen, varati volivce in jih, ako ne gre poštenim putem, dobiti z nepoštenimi sredstvi na svojo stran. Klerikalni poštenjaki računajo na to, da v zadnjem hipu ni več mogoče odgovoriti na njihove laži. Zato še enkrat. **Pozor, da ne postanete žrtev nepoštenosti in lumparije!**

+ **Poglavje o denuncijacijah.** Od kar so „Jutranje Novosti“ hudomušno namignile, da se nameravajo nekoliko podrobneje in dokumentirano pečati z žalostnim poglavjem nekdanjih denuncijacij, vlada v klerikalnem taboru nenavadna nervoznost. Ta vznemirjenost mora že imeti svoje stvarne vzroke, ker bi sicer bilo nerazumljivo, zakaj se klerikalci razburjajo, preden so hudomušne „Novosti“ iznesle en sam dokument. Ker imajo zelo težko vest, hitijo kar naprej zavračati: so krivdo na dr. Šusteršiča. To je tista lepa manira, ki klerikalno mentalnost krasí z najlepšo ornamentiko. Je pa nekaj slučajev, ki so tako jasni, da bo klerikalcem prav težko izmuzati se, četudi so mojstri v najnižji spletkah in lažnjivih izgovorih. Jeseni l. 1916., ko je Ljubljana stala pod naglim sodom, je bil pri poveljstvu koroške fronte ovaden radi veleizdajstva — takratni deželni glavar dr. **Ivan Šusteršič**. Kdo ga je denunciral? Ovadba je bila tako nevarna, da je poveljstvo koroške fronte zahtevalo od dunajske vlade, naj deželna glavarja takoj ostavi in ga izroči naglemu sodu. Naj se denuncijant oglasi! Kje ga je iskati? Čudno je na vsak način, da se je to zgodilo prav ob istem času, ko so hodili današnji klerikalni voditelji okoli c. kr. deželne vlade in prosjačili, naj se ukine kranjska deželna avtonomija, odstavi deželni glavar in cela avtonomija izroči vladnemu komisarju ali pa avstrijski soldateski. Uganko ni težko rešiti. Le tedanji ministrski predsednik je zaprečil, da ni prišlo do velike nesreče, katere bi se bili klerikalci iz srca veselili. **D r u g o p o g l a v j e.** Cel Črnomelj kaže s prstom na denuncijanta, ki je spravil v smrt **Kromarja**. Je to najstrastnejši Korošček agitator. Pa ne le, da je ovadil Kromarja črnomaljskim orožnikom, je povrh tudi še po krivem pričal, da je izzval smrtno obsodbo. Ne dela nam nobenega veselja, zbuja te žalostne

spomine na preteklost. A „Slovenec“ je v svoji utročni nervoznosti klical te duhove in — tu so!

+ **G. Žužek** se poslužuje v svojem skrupalu, ki ga je prineslo glasilo katoliškega tiskovnega društva »Slovenec« pod naslovom »Plačani farbarji ste!« izrazov: kunde, hudič, pridušil sem se itd., ki jih slišimo samo od ljubljanskih barab, s katerimi pa iz razumljivih vzrokov nihče nima rad opravka. Ako g. Žužek ne stopi z dokazi pred sodišče, ga javno imenujemo **lažnjivca in sleparja**. G. Žužek je seveda mnenja, da izigrava zadnje karto in da je igro dobil, ker je javnost sleparil do volitev. Pa se zelo moti, kajti igra še ni končana. G. Žužek bo še obžaloval, da se je spustil v to pustolovščino. G. Žužku, ki bi tako rad stal pred sodiščem, bomo dali za to priliko.

+ **Dohtar France Žužek** pravi v „Plačani farbarji ste!“: **A laž ima kratke noge.** Končal sem z vami to debato, ker ni več potrebna... Da po volitvah dohtarju Francetu Žužku ne bo treba več lagati, smo tudi mi prepričani.

+ **Kdo največ psuje dr. Šusteršiča?** So to ljudje okoli „Slovenca“ in SLS, ki so se čutili nekdanji najbolj srečne v dr. Šusteršičevi senci, ki so se obežali na njegovo suknjo, ki se jih nikdar ni mogel otresti, ki so se edino z njegovo pomočjo dvignili na površje, ker bi drugače vsled svoje nesposobnosti ostali popolnoma neopaženi v slovenski javnosti. In takim političnim pobalinom naj ljudstvo zaupa svojo usodo?

+ **Dr. Korošec** ni kot ministrski podpredsednik nikdar protestiral, da plačuje Srbija in celo bogata Vojvodina manj davka, kakor pa gorata Slovenija. Tudi takrat, ko je v odsotnosti ministrskega predsednika vodil posle osrednje vlade, ni za Slovenijo ničesar storil, ker se je bal, da bi mu radi tega ne odpadli bogati ministrski dohodki. Pozneje so ga njegovi ljubljanski trabanti komaj pregovorili, da ni ponovno stopil v vlado. Boji se namreč, da bi še tega ne zavozil, kar je ostalo.

+ **Kdo je bil v jugoslovanskem klubu najbolj delaven poslanec**, je problem, ki ga do danes še ni nihče rešil. O dr. Korošču je znano, da je vse zavozil, o njegovem poslanskem klubu pa ve vsa javnost, da se mu ni upal upreti, ker se je bal g. ministrskega podpredsednika. V parlamentarnih pododsekih so skušali reševati položaj hrvatski poslanci, naši pa so se blamirali, kadar so odprli usta. Po prevratu smo bili Slovenci spoštovani po vsej državi, danes pa smo po zaslugi dr. Korošca in tovarišev „glas vpijočega v puščavi“, ker smo si vsled nesposobnosti in domišljavosti naših voditeljev odtujili Hrvate in Srbe. Vse kar smo imeli, se ti go-

šnjem življenju, toda ni videla rada, da je omeni kdo drugi.

Zdelo se je, da dr. Glosin ni razumel migljaja.

„Ure, ko sem se mogel diviti vašemu krasnemu glasu, spadajo k najlepšim v mojem življenju. V posebno lepem spominu so mi ostali večeri, v katerih ste nastopili skupaj s Frederic Boycem. Nikdar niste bili glasovno b. lje razpoloženi, kot takrat.“

Lady je lahko zardela. Take besede iz ust tako malo pomanega človeka so pomenile grobo netaktnost ali pa...

Zaslutila je sovražnika in menjala je taktiko.

„Ali ste prijatelj godbe, gospod doktor? Murda eden izmed mnogostevilnih poklanjateljev vrtnic?“

Skušala je, da bi zvenele njene besede ironično.

„Ne morem tajiti, mylady, da sem se tudi nahajal med vašimi častilci. Ko sem čital o vašem odhodu... nahajal sem se takrat v St. Francisku... som se hotel na vsak

način peljati v Newyork, da vas slednjič slišim. Če se ne motim, ste peli „Fidelio“, visoko pesem zakonske ljubezni.“

„In zakaj niste prišli?“

Lady Diana je mehanično stavila to vprašanje. Njeni možgani so vročično delovali. Čutila je, da je vse to le predigra. Glavni napad bo prišel od druge strani... Toda od katere?

„Zakaj ne? Čuden slučaj me je zadržal za nekaj dni.“

Prestal je.

„Prosim, gospod doktor Glosin, povejte, če je zanimivo.“

„Zanimivo? ... V splošnem komaj. Pač pa za one, ki se jih stvar tiče. Če bi se ne bal, da vzbudim neljube spomine...“

„Zakaj ovinki, gospod doktor? Povejte.“

Lady Diana je vedela, da pade sedaj udarec. Toda kljub negotovosti, v kateri smeri da bo padel, je zvenel njen glas mirno in trdno.

(Dalje priložnost.)

spodje zanesli v Belgrad, danes pa vse to tirjajo od Belgrada nazaj. Ali ni to smešno? In ti ljudje naj rešijo Slovenijo in državo iz sedanjih stisk?

Ce je bil višek prebrisnosti dr. Koroščeve politike položaj, v katerem je danes Slovenija, potem moramo priznati, da preko tega viška nihče ni mogel. Kdo je bil najbolj delaven v Jugoslovanskem klubu? Dajmo vsem enako priznanje, kroni pa krono. Vsi so bili enako nesposobni, vsi so bili samo orodje dr. Korošča, ki je za ministrske naslove izdal interese slovenskega ljudstva.

+ Dr. Brejc kot trenkomandant. „Slovenec“ je te dni prinesel strmečemu svetu presenetljivo vest, da je dr. Brejc služil med vojno pri trenu. Znano je, kako so slovenski fantje v strelskih jarkih stradali in kleli tren, ki ni nikdar funkcioniral, ker so komandanti pri trenu raje vozili od fronte kakor k fronti. Navadno so vsakega komandanta, ki se je pri trenu precej „odlikoval“, tudi silili v „marškompanijo“, česar pa seveda pri dr. Brejcu niso dosegli. Kot znan jugoslovanski junak se je pozneje raje boril na Zaloški cesti, kjer je sicer bitko dobil, za to pa jo je izgubil na slovenskem Koroškem.

+ Dr. Korošec je varoval slovensko avtonomijo najbolj l. 1919., ko je s podpisal zloglasni zakon, s katerim se je pooblastila osrednja vlada v Belgradu, da sme sama izdajati zakone namesto narodnega predstavništva, ki je bilo nedelavno in v katerem so voditelji SLS zvonili veliki zvon. S tem pooblastilnim zakonom je pričela vlada izvajati centralizem. V vladi pa je sedel kot ministrski podpredsednik dr. Anton Korošec. Zato je dobil pozneje visok red, ki ga je predlagala zanj belgrajska vlada. slovensko ljudstvo pa mu bo preskrbelo odlikovanje — zasluženega pokojnika.

+ Ko so prišli l. 1918.-19. na vlado esesarski voditelji, jim je takoj ugasnila ljubezen do svojih volivcev. Takrat so vse svoje plemenite občutke in nagnjenja koncentrirali v ljubezni do ministrskih stolčkov. V Belgradu se je pričela doba galantnih doživljajev. Ljudstvo pa sedaj tolažijo z brošuro „Sodite po delih“.

+ K uradniškemu vprašanju je pisal pred kratkim »Slovenec«. Zabeležil je, da ima dvorni svetnik s 3 otroki prilično 18.000 jgs. kron mesečno, nižji uradniki z istim številom otrok kakih 15.000 naših kron mesečne plače. Včeraj smo zvedeli iz avstrijskih časnikov, da se je indeks (draginjski koeficient) po katerem se plačujejo uradniki v Avstriji povišal ta mesec za 6%, torej plača za 1000 K na 19.000 K in 16.000 K mesečno; pri tem imajo uradniki v Avstriji svoje nabavljajalno društvo »Stafa«, ki jim daje živila in obleko 30% pod tržnimi cenami, svojo »Mitella«, ki jim daje različne udobnosti in podpore, n. pr. letovišča s polno hrano za plačo, ki odgovarja 10% običajne cene, tedaj znižuje kar za 90%. — V novoletni številki »Tagespost« pa piše neki general Schnerich, kako dobro gre uradnikom na Ogrskem, ki jim država daje številu glav v rodbini odgovarjajočo množino živil, premoaga, platna, sukna, usnja itd. za slepo ceno, pri kateri država doplačuje deficit, n. pr. dobivajo moko za 3 ogrske krone kg, to je za 3 pare. Naš državni uslužbenec pa plačuje moko po 30 K kg. — Dajemo to državnim uslužbenecem v premišljevanje in naglašamo, da jim morejo pomagati edino le poštena plača ali indeks po avstrijskem, ali pa naravno po ogrskem načinu. Tudi naši zastopniki v Belgradu se bodo morali s tem stališčem sprijazniti.

= Kaj je napravil reformator na papirju dr. Gosar kot poslanec Ljubljane, Le povedal sam na današnjem shodu SLS v „Unionu“. Njegove za sluge za Ljubljano so ogromne in ne vemo, kje jih bo pričel naštevati. Nam bi bilo to težko, še težje bo pa dr. Gosarju samemu.

Inozemske vesti.

* Češkoslovaška republika in Vatikan. »Lidove Noviny« od 13. t. m. poročajo, da pojde minister Šramek v Veliki noči v Rim, da izve za stališče Vatikana v posameznih vprašanjih, ki so v zvezi z ureditvijo odnošajev med cerkvijo in državo.

* Obsejni voljaški procesi se vrše na Češkoslovaškem proti onim vojnim obvezancem, ki se niso o izkval mobilizaciji 24. oktobra 1921. o priliki Karlovega puča na Mažarskem. Obsojenih je več tisoč, natančnega števila ni mogoče zvedeti — nekateri med njimi na več mesecev ječe.

* Mažari in črnogorski emigranti. Štefan Friedrich objavlja v listu »A Nép« neke intervjuje s črnogorskimi izseljenimi političarji v Rimu. Bivši ministrski predsednik in minister zunanjih poslov Gvozdenović je izjavil, da je položaj Črne Gore sramota za Zvezo Narodov. Bivši pooblaščen minister Pavle Popović je rekel, da bo antanta hočeš-nočeš morala rešiti črnogorsko vprašanje. Friedrich sam pravi na koncu, da usoda Črne Gore nasprotuje samozavesti italijanskega naroda in italijanskim interesom. Friedrich je dobil vabilo, da v Antibesu obiše črnogorsko kraljevsko rodbino. Od tam se vrne v Rim, kjer ga bo papež sprejel v posebni avdijenci.

* Redukcija uradništva na Ogrskem. Iz Budimpešte poročajo, da je ministrski svet sklenil izvesti redukcijo državnih nameščencev, da lahko zadostno plača ostale.

* Mažarski državni uradniki pred splošno stavko. Ogrski državni nameščenci so odločni nasprotniki Bethlenove vlade. Dne 14. t. m. se je že govorilo po celi Budimpešti, da nameravajo poštni in železniški nastavljeni uporabiti najstrožja sredstva proti dosežani politiki vlade in proglasiti generalno stavko. Izjava Bethlena, da ne bo trpel nikakih izjav od njihove strani, je položaj še poostrihila. V političnih krogih presejajo položaj zelo resno. V splošnem domnevajo, da stoji za celo stvarjo Organizacija probujajočih se Mažarov, ki hoče Bethlena na vsak način vreči.

* Spominska razstava na revolucijo leta 1848. Dne 13. t. m. je otvoril dunajski župan Reumann v mestnem muzeju ob prisotnosti občinskih svetovalcev in zastopnikov tiska razstavo na revolucijo leta 1848.

* Protizidovsko gibanje na Dunaju. Antisemitski dijaki na Dunaju so izročili kanclerju dr. Seiplu spomenico v kateri naglašajo med drugim, da bodo pri vsakem židovskem shodu nastopali z vsemi sredstvi, katere imajo na razpolago. — Tudi se pritožujejo zoper židovski list. Tujezemski finančni krogi so dunajski vladi sporočili, da ne bodo mogli preskrbeti Avstriji nikakega kredita, če ne nastopi z vsemi sredstvi zoper antisemitsko gonjo.

* Osemurni delavnik v Italiji. Ministrski svet je sklenil, da stopi zakon o osemurnem delavniku v moč z 21. aprilom, to je na dan ustanovitvenja Rima. Za poljedelstvo pridejo posebne naredbe. V izrednih prilikah se dopušča največ 12 urni delavnik proti 25 odstotnemu povišku.

* Izmena političnih zločincev med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Iz Varšave poročajo: V eni izmed zadnjih sej poljskega sejma je bil sprejet zakon, ki določa medsebojno zameno političnih zločincev med obema državama. Na podlagi tega zakona bo izmenjanih 317 ruskih komunistov, ki so vjeti na Poljskem, proti 617 vjetnikom, ki se nahajajo po raznih zaporih v Rusiji. Pred sprejetjem tega zakona je govoril v parlamentu komunistični poslanec Kroligkowski, ki se je pritožil proti preganjanju komunistov na Poljskem. Med njegovim govorom je prišlo do takih izgrediv, da je moral zapustiti govorniško tribuno.

* Turčija bo imela dve stolni mesti. Angorska vlada namerava proglasiti Carigrad in Angoro za stolni mesti Turške. Angora bo politično središče, Carigrad pa gospodarsko in prosvetno.

* Dogodki na Irskem. Pred par dnevi je bilo na Irskem izvršenih sedem justifikacij. Nekaterim irskim ekstremistom v Londonu se je posrečilo, da so pobegnili. Domneva se, da so se umaknili na Irsko. Vojaki irske vlade so našli v parobrodskem uradu v Corku štiri rešilne pasove, ki so bili mesto s plutovino napolnjeni z 2000 revolverjskih nabojev. Kakor se vidi na Irskem še dolgo ne bo prišlo do miru in bodo prekucije zahtevale še nebroj žrtve.

Dr. Ivan Šusteršič:

USPEHI SLS V DRŽAVI SHS.

(Dalje.)

Pod sardonskim posmehom cele Evrope je slovenski Korotan, po svoji lastni samoodločbi, šel v nemško Avstrijo!

Tisti nemški nacionalci, katerim jaz nisem mogel iztrgati iz rok slovenskega Korotana, ker nisem imel v rokah ne uprave, ne šol, ne uradništva, ne orožništva, ne vojaštva, ne državne blagajne, ne ljudske prehrane, ne vlade, ki sem bil pa zato od dr. Brejca okregan kot zanikern šolarček od strogega učitelja — ravno tisti nemški nacionalci so iztrgali slovenski Korotan iz rok dr. Brejcu, ko je imel že drugo leto ravnotam vse to v rokah, kar je bilo meni docela manjkalo.

Zares, bridka zgodovinska ironija, prebridka za naš toli preskušani narod...

Sedaj pa recimo, da bi bil v zgodovinski dobi jaz tako v ospredju slovenske politike, kakor so bili Korošec, Brejc in njihovi pristaši in da bi bil moral jaz doživeti tak Rappallo in tak plebiscit. Kakšno huronsko vpitje bi se bilo dvignilo proti meni, da sem jaz vsega kriv, da sem Slovence »izdal in prodal« in najmilejša sodba bi bila, da sem težko »zafural«. Vsa odgovornost, vsa krivda bi bila moja, če bi bil tudi še tako natančno spolnil vse svoje dolžnosti. Vsak, čigar spomin sega za nekaj let nazaj, si lahko misli in slika, kako bi bil jaz v takem slučaju ozmerjan in opsovan. Bolj neusmiljenega sodnika pa ne bi bil našel, kot danes strahovito tepenega koroškega slovenskega generala.

A slučaj je hotel, da so ti gospodje sami kučirali narodni voz, brez mene, ki sem po njihovi volji in krivdi begal po svetu — in voz se je točno prevrnil pri vsaki količkaj kočljivi pasaži. Preveč zgodovinski sarkazem pa je, da je koroško kočijo vodil baš koroški kočijaž, ki je po svoji lastni trditvi natančno poznal vse cestne ovinke in klance — pa je kar pri prvem ovinku obležal s svojim vozom v cestnem jarku.

Da, v zgodovinskem razvoju je neka latentna pravičnost, ki ob svojem času neizogibno udari...

A jaz, ki nisem nikdar zaigral pedi slovenske zemlje, ki sem si vedno le prizadeval, da ostane vse skupaj, kar je slovenskega in bi bil v tem prizadevanju po človeški možnosti tudi uspel, da mi ne bi bili mladinski intriganti metali polen pod noge in od zadaj kamnov na glavo — jaz...

Brez samohvale lahko rečem: Če bi bila uprava slovenskega Korotana v oni dobi zaupana meni s polno močjo, da postopam po svoji lastni uvidevnosti, zastavil bi glavo, da bi bil dan plebiscit dan slovenskega zmagovalca. To ne more biti samohvala, ker ni bilo treba prav nobene posebne spretnosti in modrosti — temveč le popolne abstinence izvestne esence.

In uspehi SLS na polju notranje politike?

Ti uspehi leže tako na dlani in občuti jih vsak Slovenec tako neposredno na svojem lastnem životu, da lahko vsak spiše svoj lastni komentar.

Pod uspehi stranke seveda ne smatram večjega ali manjšega števila slepih privržencev, ki se v eni ali drugi fazi strankinega kretanja dajo vpreči pred njen voz. Popolno irelevantno je tedaj, koliko mandatov v občinskih zastopih prištevajo mladini sebi. Ne presojam strank po številu volivcev, ki jih po razmerah časa vlovijo zase in kar menjava od dne do dne — temveč izključno po tem, kar stranka stori za javni blagor, za ljudstvo, za splošnost. V tem pogledu pa značijo same razvaline pohod SLS.

Naj pove ta stranka sama, kaj je ona vstvarila pozitivnega za ljudski blagor.

Voditelji SLS, ki govore tako bahavo o svojih »načelih« in svojem »idealnem stremljenju«, so bili ope-tovano na vladi in tedaj imeli pozitivno priliko in dolžnost, vresničiti svoja »načela«, vstvariti svoje »idealno stremljenje«. Toda o vsem tem ni ne duha ne sluha. Njihova vlada ni pomenjala čisto nič drugega, nego druge osebe na površju in izmenjavo izvestnega osebja. Za ljudstvo se ni nikdar nič storilo in sicer dobra načela so vselej romala tisto uro, ko so zlezli na vlado, v njihovo hišno apoteko. A pridejo vselej šele znova na dan, ko so iz vlade vrženi ven. To je tista ura, ko postanejo ti gospodje zopet »načelni« in »vneti za javni blagor« in ko v velikem slogu trgovski eksploatirajo načela in idealno stremljenje slovenskega ljudstva. V tem trenutku postanejo znova »ljudski« in zbirajo popularno valovje, ki naj jih zopet vzdigne kvišku — na kar se valovje zopet razteče ali pa zaman buči ob skalovje vladnega Olimpa, kjer uživa kak njihov Jupiter s svojimi višjimi in nižjimi sobogovi in podbogovi ambrozijo in nektar, ter pošilja med uboge zemljane svoje strele v obliki ukazov, naredb in oddreb ali pa v obliki policajev, biričev in davčnih eksekutorjev.

Z eno besedo, te vrste klerikaleci so samo takrat »načelni«, kadar sploh nič ne morejo, kadar so brez moči, kadar imajo zvezane roke in noge in jim teče le jezični mlin in tintni potok. Kadar pa imajo v rokah oblast in so tedaj v položaju, da načela izvedejo, takrat — adijo načela! Tintni potok pa veselo šumi in oznanjuje vsemu strmečemu svetu modrost in dobroto take SLSarske vlade. Vse naenkrat postane dobro, kar je preje bilo slabo. Ljudstvo se pa zaman izprašuje, kaj da se je izpremenilo njemu v korist.

Zdi se mi, da se voditelji SLS prav dobro zavedajo svoje popolne brezplodnosti za javni blagor. Zato dosledno molče o svojem vladnem delovanju, pač pa so iznašli trik, ki ga moramo bliže osvetliti.

Danes reklamirajo brez sramu zase delo, katero so bili pred njimi izvedli drugi možje, povsem drugega duha in kalibra, katere pa so isti klerikaleci zahrbtno zabodli.

Ti gospodje skušajo predrzno izkoriščati blagoslovljeni spomin na tisto močno, zaupljivo vez, ki je nekdaj obstojala med maso slovenskega ljudstva in resnimi, vestnimi delavci za ljudski blagor, v kojih je ljudstvo zrla svoje voditelje radi njihovega pozitivnega, ustvarjajočega dela. Spomin na to zlato dobo medsebojnega zaupanja in skupnega dela je ostal živ v ljudstvu, ki vidi in občuti razliko med takrat in danes. Zato bi najrajše izbrisali iz ljudskega spomina svoje lastne čine in ljudstvu natvezali laž, da so idejno istovetni s tistimi, katerim je ljudstvo zaupalo v pretečeni dobi. Toda ta hohštaplarski trik se jim ne bo posrečil. Tam zunaj pri Sv. Križu leži grob najplemenitejše žrtve mladinskega zverinstva, rani grob moža, ki je živel in delal za ljudstvo in to plačal s svojim življenjem. Ta grob kliče, kriči, tuli tem možem v hinavska lica: Ne skrunite blagoslovljenega spomina Evgena Lampeta!

In jaz jim kličem: Med vami in nami ni bilo nikdar niti najmanjšega notranjega sorodstva. Kar smo mi delali, je naše delo in ne vaše. Pokažite ljudstvu, kaj ste vi naredili, pokažite uspehe vašega dela za ljudski blagor, dičite se s svojim perjem in spoštujte tujo lastnino. Seve, tu obmolknete. —

A tudi voditeljem sedanje SLS se ne sme delati krivice. Eno zaslu-go jim priznavam brez ovinka: Spoznali so še pravočasno, da se avstrijska ladija potaplja in odložili so v pravem času svojo dotlej vedno svetli avstrijski patriotizem, na kar so nemalo ponosni. Žal, da moram ta ponos nekoliko spraviti v sklad z realnostjo. Prve zapuste potaplja-jočo ladijo — podgane. Kapitan pa ostane na krovu in se pogrozne s svojo ladijo. — — —

Domače vesti.

Francosi uveljavljajo za politiko rek, ki izraža misel, da je v politiki pogreška, napaka, zmeta, hujša kot hudodelstvo. Ne da se tajiti, da težke politične zmete rodijo posledice, ki so hujše kot posledice kojegakoli zločina. Težke politične zmete poženo cele narode v mizerijo in smrt. Znani gospodje v SLS so žalibog imeli preveč prilike za politične napake; storili so žal vsako napako, ki jim je sploh mogoča bila. Ena napaka je rodila drugo in vse je šlo dosledno v slabše. »Abysus abyssum invocat«. Žrtev je razdrapano, razkosano in potrto slovensko ljudstvo.

Dopisi.

d Delavci, pozor! Iz delavskih krogov nam pišejo: Ako bi izpolnili voditelji SLS vse obljube, s katerimi so nas že obsipali pred volitvami, potem bi bili danes gospodje, ne pa lačni, raztrgani, bosí in nezadovoljni z vsem. Kaj so naredili doslej za nas ti preroki? Kaj je naredil za naš bivši poverjenik za socialno skrb dr. Gosar? Kot poverjenik nič, kot poslanec mesta Ljubljane dvakrat nič! Naj pove in pokaže svoje delo! Kaj je naredil za delavstvo Kremžar, ki kandidira sedaj v kmetškem okraju. Kremžar sme narediti samo to, kar mu ukaže g. prošt Kalan! Kako skrbe za delavce ti ljudje, povedo laliko uslužbenci njihovega konsumnega društva, katere so nedavno sklicali na shod, na katerem so govorili ti gospodje o delavskih pravicah. Ko so drugi dan prišli uslužbenci k nemu izmed upravnih članov tega konsumnega društva ter zahtevali izboljšanje svojega položaja in se pri tem sklicevali na lepe obljube govornikov prejšnjega dne, jim je odgovoril: „Ja, to pa ni tako! Na shodih se vedno drugače govori!“ Kako naj ti ljudje delajo za delavca, ko pa niti za osebo svojih podjetij ne skrbe?! Kdor ne dela tako kakor govori, je hinavec! Ljudstvo pa je sito hinavščine, laži in obrekovanja, ljudstvo hoče kruha in poštenega dela v blagor vseh, ne pa samo par izvoljenih koritarjev, ki imajo lepe besede samo na jeziku, namesto srca pa nikdar polno mošnjo. Delavec, ti plačaj še dalje v njihove blagajne! Zato si organiziran, da molčiš!

d Iz uradniških krogov nam pišejo: Dr. Brejc je še do danes vsem uradnikom v dobrem spominu od tedaj, ko je bil predsednik deželne vlade. Takrat si je pridobil tak sloves o svoji naklonjenosti napram uradništvu, da mu še danes nihče ne privošči častitega imena, kdor se nanj spomni. Vredni sodrug mu je bil podnačelnik SLS profesor Bogumil Remec kot notranji poverjenik. Lastni pristaši so neprestano zabavljali proti obema v vseh kavarnah; ali bodo še volili njuno stranko? Se je pa že boljše godilo uradnikom pod nekdanjim deželnim odborom, ki je takoj zvišal, ko je postal dr. Šusteršič deželni glavar, njihove prejemke in uredil službeno razmerje. Zato pa tudi danes zdihujejo po tistih časih in si žele nazaj, kjer so bili. Voditeljem SLS se imajo zahvaliti za mesta in revščino, ki jo uživajo sedaj! Največja nesramnost pa je, da psuje „Slovenec“ dr. Šusteršiča, ker je v najnujšem boju z dunajsko vlado za ljudske pravice očital nemški avstrijski visoki birokraciji, da samo žre in žre, ničesar pa ne dela, in da opravlja vse delo nižje uradništvo, odkoder je bila pot na višja mesta slovenskemu uradniku zaprta. Da se je pridružil dr. Korošec temu psovanju ni čudno, od njega kaj boljšega nismo pričakovali. Kdor nima nič pokazati, ta blati druge. Naj pokazeta dr. Korošec in dr. Brejc samo trohico dela za zboljšanje razmer nas uradnikov, če moreta. Noben uradnik naj ne bo tako nesramen, da bi volil SLS

— Vse naše zaupnike in somišljenike prosimo, da nam 18. marca sporoče od vseh volišč brzojavno ali telefonično (št. 119) izid volitev na naslov „Uredništvo Ljudskega dnevnika“ Ljubljana.

— Jutri na dan volitev dobe naši zaupniki in somišljeniki vsa potrebna navodila v uredništvu „Ljudskega dnevnika“ (telefon 119), Breg št. 12.

— Pozor ljubljanski volišči! Na dan volitev dne 18. marca 1923. bo v mestnem popisovalnem uradu ves dan navzoč uradnik, ki bo dajal potrebna pojasnila, če bi se tu in tam pojavili dvomi, na katerem volišču ima voliti kak volivec. Ta odredba je važna zlasti za one volivne upravičence, ki so v zadnjem času premenili svoje stanovanje.

— Za volivce. Glasom člana 106 o volitvi narodnih poslancev se na volišču ne smejo razširjati lažnjive vesti, slike, plakati in druga sredstva za agitacijo. Kdor se v tem pregreši, zapade kazni zapora od 2—6 mesecev. Isto tako se kaznuje tisti, ki s kričanjem ali grožnjami moti volivni odbor, ali posamezne volivce.

— Dr. Ivan Šusteršič, načelnik Narodne ljudske stranke, sprejema stranke v hiši Miklošičeva cesta št. 6, desne stonjnice, I. nadstropje.

— Stave z ozirom na izid vlitve. Po celi Ljubljani se je sklenilo odslej že nebroj stav, v prvi vrsti seveda za vino, kdo bo dobil v mestu več glasov. Omalovažujejo posebno SLS. Neki voditelj Socialistične zveze delovnega ljudstva se je zavezal, ostati nekemu gospodu celo življenje suženi, ako ne dobi njegova stranka najmanj 1000 glasov več kakor esesariji.

— Kandidatske liste. 380 kandidatskih list objavljajo „Službene Novine“, kar znači za 50 več nego pri zadnjih volitvah.

— Vozne olajšave na Južni železnici za dijake. Ravnateljstvo juž. žel. je ukinilo izdajanje vozovnic posameznikom in je priznalo kot edino veljavno legitimacijo „Dijačko legitimacijo“. Uprava „Ferialnega Saveza“, ki jih izdaja, opozarja vse v območju J. ž. ležeče šole (ljudske, meščanske, srednje), da se ne obračajo več s prošnjami na ravnateljstvo J. ž., ampak naj naročajo legitimacije direktno pri: Glavnem poverjeništvu F. S. II. beogradska gimnazija, Beograd — s tem, da navedejo število zahtevanih legitimacij. Ena legitimacija stane 3 Din. (Imen ni treba navesti). Potrebni znesek je treba priložiti ali pa naročiti po povzetju. „Dijačka legitimacija“ služi enako o Božiču, na koncu in pričetku šolskega leta, odpravlja predhodne prošnje na ravnateljstvo J. ž. in vse dosedanje pristojbine na vozovnice. Poverjeništvu F. S. Ljubljana, Maček Viktor.

— Sprejem v službo Južne železnice. Obratno ravnateljstvo južne železnice, personalni odelci v Ljubljani, sprejema za prometno in transportno službo večje število uradniških in poduradniških pripravnikov in sicer kot uradniške pripravnike absolvente srednjih šol z maturo ali njim sorodnih šol, poduradniški pripravniki pa morajo imeti dovršene štiri razrede srednje šole ali en letnik učiteljske ali pa dovršeno meščansko šolo. Nekolkovane, svojeručno spisane prošnje je vpslati na gornji naslov do 15. aprila t. l. s sledečimi prilogami: krstni in rojstni list, samski list, domovnico, npravstveno izpričevalo (ne nad 6 mesecev staro), zadnje šolsko izpričevalo in potrdilo o zaposlenosti v času od izstopa iz šole do sedaj. Prosilcev, ki niso izpolnili 18. leta, ne sprejememo.

— Nevročljive pošiljke. O nevročljivih pošiljkah je izšel te dni za mesec februar t. l. razglas ter je občinstvu na vpogled pri vseh poštah v Sloveniji.

— Razpis poštne odpravnih mest. Te dni sta izpraznjeni odpravniški mesti pri poštah Sv. Benedikt in Sv. Ksaverij v Savinjski dolini. Rok za vlaganje prošni traja samo 14 dni.

— Smrtna kosa. V Mariboru je umrl obč. svetnik strojevodja Fran Moštrak, član socialističnega kluba obč. svetnikov.

— V Ljubljani je umrla 18 letna dijakinja trgovske šole gdč. Anica Boršak. Pogreb bo danes ob pol 3. uri s Cankarjevega nabrežja šte. 7. N. v m. p!

— Promocija. Doktorjem vsega zdravilstva je bil promoviran dne 16. t. m. na dunajski univerzi g. Ivan Oražen iz Goriče vasi pri Ribnici.

— Izpembe v državni službi. Imenovani so: Anton Zvan za višjega davčnega

upravitelja v Višnji gori, Ivan Štupar za davčnega upravitelja pri davčnem uradu za ljubljansko okolico ter absolvent geodetskega tečaja Josip Sirk za geometra v 10. činovnem razredu. Računski revident pri računovodstvu ljubljanske delegacije finančnega ministrstva Ivan Melika se je izbrisal iz staleža računskih pradžnikov, ker je bil imenovan za upravitelja invalidskega doma v Celju. Fran Cigoj, inspektor uprave za zaščito industrijske svojine je stopil v stanje pokoja, višji davčni upravitelj pri finančni delegaciji v Ljubljani Fran Žagar pa je podal ostavko na državno službo.

— Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo. Pokrajinska uprava za Slovenijo je za dobo od 1. aprila 1923 do 31. marca 1924 imenovala naslednje člane izpraševalne komisije za slovensko stenografijo na srednjih in enakovravnih šolah: vladnega svetnika dr. Janka Bežjaka kot predsednika, kot člane pa profesorje dr. Franca Novaka, Josipa Marna in Jerneja Pavlina. Namestniki so profesorji Alojzij Tavčar, Ivan Dolenc in Adolf Robida.

— Velika sleparija pri odpravi izseljencev v Ameriko. Ljubljanska policija je aretirala Martina Jurana iz Pisarovine pri Zagrebu in Luka Radmana iz Lekošja pri Karlovcu kot zakonita izseljeniška agenta posredovalca za ponarejanje potnih listov in izkoriščevalca vojno-obveznih oseb pri izseljevanju v Ameriko, v trenutku, ko sta pripeljala Petra Količa iz Dravotine, Pavla Kohaniča iz Pravatine, in Jandra Puškariča iz Zorkovaca s ponarejenimi potnimi listi v Ljubljano ter jih hotela po neki ljubljanski izseljeniški agenciji odpraviti v Canada. Seveda so bili aretirani tudi zadnji trije, kot žrtve prvih. Vsak izseljenec je moral plačati za ponarejeni potni list, za ponarejeno izjavo kakega uglednega Amerikanca, da dobi delo v Ameriki, za ponarejeno npravstveno spričevalo in za spremstvo do izseljeniške agenture v Ljubljano 380 dolarjev, t. j. okroglih 150.000 K. Izseljenici so se odpravljali v skupinah po štiri osebe, tako da se je pri vsaki skupini zaslužilo 1520 dolarjev, to je 152.000 Din ali 608.000 K. Ta prigoljufani zaslužek sta si razdelila Radman in Juran in še dva pomagača, ki pa nista prišla v Ljubljano, ampak se skrivata po Zagrebu, kjer pričakujeta pravično usodo od roke postave. Policijska direkcija v Ljubljani je obsodila po zakonu o izseljevanju Martina Jurana na 6 mesecev zapora in 30.000 Din globe, Luka Radmana na 5 mesecev zapora in 10.000 Din globe, Količa, Kohaniča in Puškariča pa vsakega na 4 tedne zapora in 1000 Din globe. Obenem sta se Juran in Radman izročila državnemu pravdništvu v svrhu postopanja radi goljuflje s ponarejenimi potnimi listi. Občinstvo se svari, naj ne naseda takim zapeljivcem k nezakonitemu izseljevanju, ker je kontrola izseljencev po novem izseljeniškem zakonu tako skrajno stroga, da se nobeno brezpravno izseljevanje ne more posrečiti.

— Mariborska bolnica, ki je radi enega slučaja črnih koz pred kratkim omejila sprejem bolnikov v oskrbo, sprejema sedaj bolnike zopet normalno, ker se ni pojavil nikak nadaljni slučaj te bolezni.

— Ustanovitev kreditne stavbene zadruge »Mojmir« v Marib. Mariborska Gradbena Akcija, ki je dala tekom svojega kratkega obstanka inicijativo za ustanovitev stavbene zadruge za državne nameščence in ustanovitev poslovnice in socialne institucije Maribor, beleži iz vrst svojih ustanoviteljev zopet velik korak dalje k prepotrebni preobnovi Maribora. V ponedeljek zvečer se je na inicijativo društvenega tajnika ustanovila Kreditna stavbena zadruga »Mojmir«. Zadruga šteje že nad 20 resnih reflektantov za nove zgradbe, med njimi je mnogo trgovcev in obrtnikov, ki reflektirajo ob enem tudi na lokale in delavnice. Zadruga se omejuje izpočetka na sigurne reflektante za malostanovanjske rodbinske hiše v bližini mesta. Pomeje pridejo na vrsto tudi člani, ki radi pomanjkanja takoj razpoložljive gotovine odplačujejo zgradbe ali samo stanovanja, ali samo lokale po večletnih amortizacijskih obrokih. Do odobrenja zadrughih pravil prevzame zadruga ozir. pripravljalni odbor tudi

vloge od reflektantov na nove zgradbe ali siceršnjih interesentov že sedaj ter jih nalaga v določenem najbolj sigurnem denarnem zavodu, na ime in korist dotičnih vlagateljev. Po odobrenju pravil preide tudi to poslovanje na zadrugo samo. Ker so pri sedanjem stanovanjskem pravilniku samei kot podnajemniki najbolj prizadeti in izkoriščani, namerava zadruga pri zadostnem številu interesentov zgraditi tudi lastni dom za samce. Z ustanovitvijo te zadruge je omogočeno nastanovanje ozir. naselitev tudi vnanjih reflektantov, ki dosedaj samo radi pomanjkanja stanovanj niso mogli priti v Maribor, torej bo zadruga dobrodošla tudi trgovcem, obrtnikom in upokojevcem iz raznih krajev. Zadruga se hoče baviti tudi z lastno industrijo za vse stroke, ki prihajajo v poštev pri zgradbi hiš in obratnih lokalov. Predvsem se bo zanimala za industrijo po cenih lesnih družinskih stavb. Pristopnina znaša Din 25, delež Din 250. Na čelu pripravljalnega odbora stoji začasno znani slikarski mojster g. Horvat. Odbor se v prihodnji seji še izpopolni. Začasen naslov: Kreditna stavbena zadruga »Mojmir« na Maribor, Maribor.

— Celjska kronika. Mestna občina celjska pobira občinsko davščino na vozila v izmeri in po pravilniku, objavljenem v Uradnem listu 30. V. 1921 in spremenjenem z naredbo z dne 4. avg. 1922. Pobiranje davka se vrši z dovoljenjem pokrajinske uprave v porazumu z delegacijo ministrstva financ. — Neznani tatovi. V Zavodni pri Celju so v nedeljo zjutraj neznan tatovi vdrli v shrambo Antona Kuharja ter tam pokradli perila, kuhinjske posode, jabolk, tobaka in izpili precejšnjo množino vina. — Protestno zborovanje državnih nameščencev. V veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju se je vršilo v nedeljo 11. t. m. protestno zborovanje državnih nameščencev in upokojevcv. Dvorana je bila nabito polna. Predsednik društva g. prof. Rajh je otvoril zborovanje ter v daljšem govoru slikal brezupno stanje državnih nameščencev, ki jih je privedlo tako daleč, da stavijo naposled vladi ultimatum. Istotako je govornik g. Iv. Prekoršek slikal brezvestno uničevanje, materialno in duševno, slovenskega državnega nameščencarstva. V imenu jugoslovanskega železničarstva je govoril g. Jerše ter sporočil, da se strinjajo istotako železničarji popolnoma s zahtevami drž. nameščencev. Predsednik zveze obrtnih bratstev g. Ivan Bizjak je srčno pozdravil zborovalce ter obljubil istotako podporo in boju za doseg njihovih življenjskih pravic. Nato so se prebrali resolucije. Govoril je še g. nadzornik Lj. Černež in g. učitelj Möderdorfer. Ob sklepu protestnega shoda je odšla deputacija k okrajnemu glavarju vladnemu svetniku g. dr. Žužeku, kateri jim je obljubil vso pomoč s svoje strani. Resolucije so sledeče: 1. Vlada naj reši uradniško službeno pragmatiko; 2. zahteva se popolno ukinjenje maksimiranja rodbinskih doklad in povračilo povzročene škode; 3. nabavni prispevek v izmeri tromesečnih skupnih prejemkov; 4. zvišanje doklad za 200%; 5. noveliranje pravilnika k stanovanjskemu zakonu; 6. za vse državne uslužbence stanarinske doklade; 7. izenačenje draginjskih doklad, indeks in polne draginjske doklade omoženim tovarišicam; 8. točno izplačilo honorarjev, potnih stroškov itd. od strani države; 9. garancijo polne državljske svobode v smislu ustave; 10. navedene resolucije niso več prošnje, temveč ultimatum, minimalne zahteve. — Občni zbor kovinarjev in stavbenikov v Celju. V veliki dvorani hotela »Pošta« v Celju se je vršil 11. marca 11. občni zbor kovinarske in stavbene zadruge v Celju. Obisk je bil jako dober. Navzoč je bil tudi obrtni zadrughni komisar g. Založnik. Predsedoval je g. L. Ropas. Sedaj šteje zadruga 125 članov, 185 vajencev in 68 pomočnikov. Pri celjski obrtni razstavi je bilo mnogo članov zastopanih, katerih izdelki so bili jako pohvaljeni. Dohodkov je imela zadruga 16.323.41 K, dobička 2989.41 K, nje imovina znaša 10.428.80 K. Pristojbine so se zvišale za nove člane na 200 Din, za vajence na 10 in 25 Din. Zborovanja so se udeležili tudi kovinarji iz

sodnega okraja, kateri se bodo odslej sprejemali v to zadrugo. — Prosto-voljno gasilno društvo v Ljubljani p. Celju je imelo dne 6. marca t. l. svojo odborovo sejo, na kateri se je odobril načrt za stavbo »gasil-skega doma«. Doslej se je nabralo že veliko prispevkov v denarju, kakor tu-di v stavbinskem materijalu. Upati je torej, da bode imela Ljubljana v naj-krajšem času svoj lastni gasilni dom.

— Cenejši kruh v Zagrebu. Cena kruhu v Zagrebu se je znižala in sicer stane kilo-gram belega kruha 29, črnega pa 25 kron.

— Gradba Jadranske železnice. V mini-strstvu za promet delajo priprave za poče-tek terenskih del gradnje Jadranske želez-nice. Z delom bodo baje pričeli že 1. maja.

— Velik potres v Bosni in Dalmaciji. Iz Bosne poročajo o velikih potresih, katerim je bil baje center na Popovem polju blizu Mostarja. V Sarajevu so se zrušili dimniki in popokali zidovi. V Mostaru je ubila iz stre-he padla opeka eno žensko. Katastrofalen ob-seg pa je imel potres v Dalmaciji. Poško-dovane so hiše v Dubrovniku in Kotoru. Vas Novo selo pri Brokovu je popolnoma poru-šena. Podrobnosti še niso znane.

— Koliko je Rusov v Jugoslaviji? „No-vi list“ prinaša statistiko v Jugoslaviji biva-jočih Rusov, kojih je skupno 65.000 in sicer 16 do 20 odstotkov v Vojvodini, 11 do 15 od-stotkov v Bosni in Hercegovini, 6 do 10 od-stotkov v Sremu in Hrvatski, 5 odstotkov v Sloveniji.

— Prager Presse, znani, zelo razširjeni češki dnevnik, bo izdal o Veliki noči posebno jugoslovensko številko. Ta številka ima na-men intenzivno širiti in utrjevati naše go-spodarske in kulturne stike s Češkoslovaško.

— Koliko potnikov prihaja v Belgrad. „Belgrajska politika“ je izračunala, da pri-haja, odnosno odhaja iz Belgrada dnevno z železnico ali parobrodom okroglo 17.000 oseb. Po tem računu bi znašal promet tuj-cev mesečno približno 510.000, na leto pa 6, 205. 000 oseb.

— Dvesto potnikov utoulo. V bližini otoka Psitalije se je med vožnjo iz Soluna v Pirej vsled hude burje potopil parobrod, na katerem je bilo 400 potnikov.

— Dom narodne poezije. Znani narodni goslar in učitelj Perun Perunovič je pred-ložil te dni ministru prosvete prošnjo, da mu dovoli zbiranje prispevkov za zidavo „Doma narodne poezije“, v katerem bi se namestila goslarška šola in delavnica gosel.

— Francozi za padle vojake. V ponedeljek 12. t. m. je došlo v Novi Sad posebna francoska misija, ki ima nalogo ekshumirati Francoze, pomrle pri nas med vojno in po prevratu ter prenesti njihove posmrtno ostanke v domovino. V Novi Sad je došlo v ta na-men okoli 200 krst iz trdega lesa. Eks-humacija se bo vršila ob prisotnosti vojaških in strokovnih oblasti.

— Vesti iz Skoplja potrjujejo, da so bolgarski komitaši vpadli v vas Kneževu pod vodstvom Maksimova. Komitaši so blokirali selo, napadli hi-še in oplenili vse kar je imelo vred-nost. Tudi so posilili 3 deklice.

— Ponarejal je potne liste za Ame-riko uradnik županijske oblasti v Za-grebu Dragutin Švob in jih kmetom drago prodajal. Švob je imel službene štampilje, a podpise dotičnih uradni-kov je ponarejal. Kolikor je do sedaj ugotovljeno, je ponaredil Švob 30 pot-nih listov, katere je prodal kmetom iz karlovskega okraja. Ko je Švob zve-del, da so mu prišli na sled, je pobeg-nil. Iz Maribora je prišlo poročilo, da so tam prijeli štiri seljake iz zagreb-škega okraja, ki so imeli ponarejene potne liste.

— Poplave v Banatu in Makedoni-ji. Reka Begej je preplavila Banatski dvor z okolice, Mihajlovo in druge kra-je. V Vel. Bečkereku so hiše do pritlič-ja v vodi. Nasipi reke Begej so tako slabi, da ne bodo vzdržali pritiska vo-da je porušil vse mostove in so vasi zemljiščih, vsled česar se poplava raz-širja. Tudi iz Makedonije poročajo o poplavah. Bregalnica je prestopila strugo in preplavila več krajev. Mali potok Otinja je narastel tako močno, da ga porušil vse mostove in so vasi okolu Štipa odrezane od mesta. Isto ta-ko je narastel Vardar, poplavljal del mesta Veles in porušil vse mostove ter pokvaril brzozjavne in telefonske na-prave.

— Iz Tirane se poroča, da so albanska obmejna mesta zahtevala, da se jim dopusti prost promet z Diakovico v svrhu nabave živil, ker sicer zahtevalo, da se združijo z Jugoslavijo.

— Na svoje matere svet ubli starega očeta. V soku Vranovu blizu Smedereva je nagovorila vdova Draga Kuzmanovič svoje-ga 17letnega sina, da ubije njenega očeta, kar je t. l. tudi storil. Ko so ga aretirali, je svoj zločin priznal. Na sodišču je izpovedal, da se je hotela mati rešiti svojega očeta sa-mo za to, da pride čimprej do zapuščine, ki ji pripada.

— Grozno razbojništvo v okraju Prokuplje. V vasi Mala Plana se je zgodil velik zločin. Pred nekaj dnevi, ko je že vse spalo, je potrkal nekdo na vrata hiše imovitega kmeta Boška Stankovića, katerega je že preje zbu-dilo lajanje psa. Ker ni Stanković takoj odprl, je razbojnik s puškinim ko-pitom udaril po vratih, tako da so po-kale deske in je zagrozil, da vrže v hišo bombo. Prestrašen Stanković od-pre vrata, na kar v hišo plane razboj-nik z napeto karabinko in Stankovića večkrat udari s puškinim kopitom za-htevasjoč, da pove, kje ima denar. Stan-ković ni hotel izdati skrivališča, vsled česar ga je razbojnik prisilil, da zveže

vse svojce, na kar je razbojnik zvezal sam tudi Stankovića. Razbojnik je na-šel 4.300 Din. Na to je razvezal Stanko-vičevo 16letno hčer, jo posilil in izgin-il. Sosedom in žandarmeriji se je po-srečilo izslediti skrivališče lopovov v neki osamljeni hiši. Šele po daljšem boju, in ko je neki orožnik vrgel v hi-šo bombo, so dobili razbojnika mrtve-ga med razvalinami. — Ugotovilo se je, da je zloglasni razbojnik Svetozar Stefanović.

— Čevlje kupujte od domačih to-varen tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zalo-ga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta števil. 1. 12

TRBOVELJSKI PREM OG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino.
Družba Mirja, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.

Gospodarstvo.

FRANCOSKA KRITIKA O NEMŠKI FINANČNI POLITIKI.

V pariškem »Le Matin-u« je priob-čil o zgornji temi pod naslovom: L'alchimie financière en Allemagne« di-ректор finančnih zadev v poreski medzavezniški komisiji, Edvard-Valé-ry Giscard, članek, ki ga skoraj v ce-loti prinašamo. Pravi:

Življenje nemškega gospodarstva se zdi kakor tkanina dvojne zunanjo-sti: je žalostno po eni, a propevajoče po drugi strani. Posebej s finančnega stališča je bila spekulacija z marko, ker je bila povrh še obsežna, sijajna operacija. Nemčija je pustila vse do konca januarja 1923, da njen denar pa-da. In ko je inozemstvo kupovalo kar naprej papir, čigar veljava je medtem konstantno padala, se je izkazalo, da so bile milijarde zlatih mark, poslane v Nemčijo za nakup njene devize, za njo čisti dobiček. Toda prišel je čas nesrečec: ves svet, sit mark, ni hotel več nadaljevati s temi nakupi, ki so se izkazali za ponesrečene in je celo poizkušal iztržiti svoje rezerve. Zad-nje zboljšanje marke pa je odkrilo njen tako izumetničeni značaj, da ni sposobna vrniti sveta zaupanja, ki ga je torej končno neovpljvano izgubila.

Med uporabljenimi procesi, ki so vsi zelo zajemljivi, je pa eden, ki za-sluzi našo posebno pažnjo, ker zavze-ma zdaj znaten razvoj, to je prodaja nemških delnic. Vsled posebnih okoli-ščin na notranjem trgu se je tečaj nemške valute okrenil docela proč od dolarskega, tečaj delnic v zlatu pa so bili postavljeni tako nizko, da je začelo inozemstvo močno naročati nakup. Vi-di se torej, da so delnice, s tem ko predstavljajo nedeljivi del material-nih lastnin, v resnici stvarne vredno-te, »Sachwertes«, na kojih efektivno vrednost valutni nered ni mogel stalno vplivati.

Toda duhovita kombinacija je pre-obrnila stvarnost. Nemška industrija je videla, da se njen tekoči kapital iz-gublja z marko, in ga zato rekonstitu-irala dan na dan z neprestanimi emi-sijami delnic, toda skrbela, da je vzpo-redno izdajala »Vorzugsaktien«. Le-te prednostne delnice so izdali po smeš-nih tečajih, oddali samo četrtino, ima pa ena delnica po okoliščinah 10, 20, 30 glasov; razdeljene so samo med člani upravnega sveta in njihovo število je vedno uravnano tako, da ima le-ta ve-čino. Trg z delnicami je tako svoj po-hod v Nemčiji popolnoma spremenil. Tvrdka Ways & Freytag v Neustadtu ima redno glavnico 12½ milijonov mark z 10.000 glasovi in prednostno glavnico 125 tisoč mark z 12.500 glasovi. Primeri so tako številni, da bi lah-ko našli skoraj vso nemško industri-jo; presenečajo pa še bolj, ako pomis-li-mo, da so delnice notirale na trgu za približno 10.000% višje od njihove neslovne vrednosti in je bila vrednost redne glavnice, ki so jo amihilirale prednostne delnice, 10.000 krat višja od vrednosti po statutu. Sedaj izdana prednostna delnica in plačana efektiv-no s 125 markami ima torej pravico

višjega glasovanja kakor tista, ki mor-da velja milijon mark.

K temu že dovolj iznajdljivemu se-stavu pa so še pridejali amelioracije (zboljšanja). Izvestne družbe (Gerres-heimer Glashüttenwerke — Düsseldorf Reisholz) so ustanovile pravico glosa-ovanja z nekako varnostno odredbo (tkzv. vote à glissière), po kateri ohran-jajo prednostne delnice vedno isto važnost in večino v odnosu proti redni glavnici, pa naj že bodo spremembe pri le-tej kakršnekoli.

Zdi se torej, da je bil prekoračen zadnji korak in se lahko vidi s popol-no jasnostjo spremembo, ki so se ji podvrgele delniške družbe. Delničarji so pregnani od vodstva podjetja in nadzorstva nad ravnateljstvom, posta-li so navadni obligatorji, ki nimajo ni-ti jamstva nad premoženjem družbe.

Nameravano je kar najresneje za-groziti, da emisija prednostnih delnic ne bodi nič drugega kakor prva etapa. Nadkapitalizacija je v resnici takšna, da bodo družbe pri neizogibni krizi tak-ko postale nesposobne, poplačati glav-nico po naslovni vrednosti. Ako bi bi-la marka valorizirana, je jasno, da bi bila redukcija glavnice obvezna, rav-no tako kot je bilo njeno povišanje vsled padea marke. Gotovo je, da bodo pustili sveti prednostne glavnice ne-dotaknjene, reducirali pa bodo redne glavnice, kojih velik del je v rokah tujcev.

Taka odredba je posebno predrzna. Pa je logična po nemški finančni poli-tiki. Nemčija, ki ne more več prodati svetu svoje končno oslabiljene valute, se poslužuje zavitih procesov in pla-cira delnice, ki bodo jutri papir brez vrednosti. Tako poganjajo onstran Rena bogastvo drugih v zrak.

g Zlata pariteta v Avstriji znaša v času od 19. do 25. marca 14.500 kron.

g Plzenske pivovarne se namera-vajo kartelizirati.

g Hotelska delniška družba na Bledu. Mi-nistrstvo za trgovino in industrijo je odobri-lo generalnemu ravnatelju Slavenske banke Avgustu Praprotniku, veleindustriju Francu Vokaču in drugom, da ustanove delniško družbo z imenom »Internacionalna kopališčna in hotelska delniška družba s sedežem na Bledu«. Namen družbe je: graditi, nakupo-vati ali jemati v zakup hotele, restavracije, kavarne, bare, varieteje in kinematografska gledališča, da dovažna in prevažna potnike, gradi in obratuje ozkotirne železnice in opravlja plovitev s parniki in motornimi čol-ni. Osnovna delniška glavica znaša en mi-lijon dinarjev.

g Buštehadska železnica. Pogaja-nja se bližajo h koncu. Pogodili so se že, da se železnica podržavi, za kar bo-do delničarji odpravljeni z 2 odstotno rento. Ta zaključek zelo preseneča, ako se pomisli, kako visoke dividende je družba izplačevala. Saj so dobili še l. 1916 delnice A 125 K, B 36 K, dočim je zadnja dividenda znašala za A 52½ čK in za B 20 čK.

g Kako se je življenje podražilo. Januarska številka statističnega me-sečnika Zveze narodov vsebuje zajem-

ljive podatke o prodraženju živil v po-sameznih državah. Ako označimo stan-je cen julija 1914 s 100, potem bi označili povprečno podraženje decembra 1922 (v oklepaju je številka iz julija 1918) takole: Francija 305 (206), Italija 409 (203), Švica 156 (222), Anglija 175 (210), Poljska 524.000, Nemčija 80.702, Češkoslovaška 962, Avstrija 1.652.000, Združene države 144 (146). Jugoslavija ni navedena.

g Prepovedan izvoz živil iz Polj-ske. Iz Varšave poročajo: Izredni vlad-ni komisar za pobijanje draginje je izjavil napram novinarjem, da je brez-pogojno prepovedan iz države vsak iz-voz žita, masti, mesa, goveje živine in prašičev. Sladkor sa sme izvažati samo v izmeri po starih predpisih tado sa-mo proti kompensaciji za umetna gno-jila.

g Siemensova konkurenca. Siemens je dobil iz Amerike naročilo za 3000 elektro-bencinskih agregatov v polje-delske svrhe, ki so bili zgrajeni na Du-naju. Pri natančni kalkulaciji se je iz-kazalo da je bil Siemens pri ceni 280 dolarjev za 100 dol. cenejši kot ameri-kanski ponudniki. S tem uspehom je dosegel Siemens da je odpravil skraj-šani delovni čas in bo moral uvesti ce-lo prekurno delo.

g Novi Dieselmotorji. Danska la-djedelnica Burmeister and Wain v Ko-panju je zgradila nov Dieselmotor, ki razvija z valji iste dimenzije kot stari dvojni moč. Ta nova iznajdba omogo-ča tudi zgradbo oceanskih brzoparni-kov z dovolj močnimi motori. Novi Dieselmotor je že naročen za linijski parnik Švedska-Amerika, ki ga grade v Newcastlu in obsega 6 valjastih Die-selmotorjev novega tipa po 13.500 konj-skih sil s hitrostjo 17 vozlov.

BORZA.

Zagreb, 16. marca. (Izv.) Devize: Dunaj 0.13775—0.1385, Berlin 0.48—0.50, Budimpešta 2.80—2.88, Milan 477—480, London izplačilo 467—470, ček 465—467, Newyork ček 99—99.75, Pariz 620—630, Praga 297.50—299, Švica 1855—1860. Va-lute: dolar 96—97, češke krone 290—293, mažarske krone 2.70, franki 608—612, lire 470—472.50.

Curih, 16. marca. (Izv.) Berlin 0.0258, Newyork 537.37, London 25.18, Pariz 33.90, Milan 25.85, Praga 15.95, Budim-pešta 0.16½, Belgrad 5.50, Sofija 3.30, Varšava 0.0118, Dunaj 0.007475, avstr. krone 0.0075.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 17. marca. (Izv.) 1 dolar 97 Din, 1 f. šterl. 473 Din, 100 fr. frankov 635 Din, 100 švic. frankov 1875 Din, 100 mark 0.485 Din, 100 av. kron 0.1395 Din, 100 češ. kron 303 Din, 100 lir it. 485 Din.

Razno.

r Odkritje Tutankhamenove grob-nice je, kot smo že poročali, povzročilo po celem svetu veliko hrupa in neka-ternikom zmešalo celo glavo. — Rocke-fellerjeva ločena in drugič omožena hči Edita je svojim gostom resno trdi-la, da veruje na potovanje človeške duše. Dobro se spominja, da je bila ona pred 3000 leti žena Faraona Tu-tankhamena in ve povedati posamezne epizode iz takratnega življenja. Po-sebno jo je spominjal na takratno živ-ljenje prestol, katerega je videla na-slikanega v nekem ameriškem ilustro-vanem listu. Čisto natanko se spomi-nja, da je šestokrat na tem prestolu seedela in da je po dvehletnem zakonu s Tutankhamenom umrla. Ameriški listi so seveda te čenče objavili, saj jih je govorila milijarderka. — Ko je čital njen ločeni moč Preston Gibson povest svoje ločene žene, sporočil je, da se tu-di on spominja, da je bil že enkrat na zemlji in sicer v osebi samega Tutan-khamena. On spominja svojo ločeno ženo na več reči, da se pred 3000 leti ni zvala Edita, ampak Zita. Toraj Tutan-khamen in njegova žena še živita, ali bolje zopet živita.

r Samomori. Neka angleška revija pri-merja razmerje civilizacije s samomori. Pri primitivnih narodih je samomor jako redek, dočim raste število samomorov z rastočo ci-vilizacijo. Največ samomorov je med Nemci, katerim slede Slovani. Najmanj samomorov je med Ircl in Portugalci. Tudi letni čas upli-va na samomorc. V letnih mesecih jih je več nego po zimi.

Vržite 18. marca kroglico v 3. skrinjico.

Prispevajte v naše sklade!

Kultura.

k Koncert v korist Borštnik-Verovškovega spomenika se radi boleznih več opernih članov preloži na poznejši čas. „Udrženje gled igralcev v Ljubljani.“

k V založbi »Jugosl. Lloyd« je izšla priročna knjiga za trgovce: »Veliki trgovački kalendar«, ki obsega med drugim vrsto zadnjih za trgovce važnih zakonov in predpisov ter tarif. Knjiga se naroča pri zagrebški upravi »Lloyd«, Marovska, 21 in stane po pošti 28 Din. Knjiga je prikladna in jo priporočamo! — V isti založbi so nadalje izšle sledeče publikacije: »Zakon o državnem savjetu i upravnim sudovima« za ceno 9 Din; »Zakon o trgovinskem ugovoru izmedju kraljevine SHS i Njemačke« za ceno 9 Din.

k »Industrija Dalmacije«, sestavil Josa Lakatoš, izdal »Jugosl. Lloyd« v Zagrebu. Avtor, ki je znan po svojem temeljitem delu o »Industriji Slovenije«, obravnava v tem svojem novem delu točno in vsestransko vse, kar utegne zanimati o tej stvari. Naroča se pri upravi »J. Lloyd« za 15 Din (brez poštne). — Knjigo toplo priporočamo!

k »Unser Hochschulwesen«. Pod tem naslovom je priobčil zagrebški »Morgen« feuilleton nekoga »Illyricusa«, ki presoja ex cathedra naš visokolski položaj. Članek je krivičen, nestvaren in bi ga sploh ne omenili, da ni menda namenjen in o z e m s t v u. Imamo vtis, da je igral odločilno vlogo — honorar. Tako nikar!

k D'Anunzijeve pisateljske slave peša. Nadkriljuje ga namreč priljubljenost Guida de Verona. D'Anunzijevega romana »Uživanje« ni bilo razprodanega niti 100.000 izvodov, dočim je bilo de Veronovega romana »Kdo ne sme ljubiti« razprodanega nad 200.000 komadov. — Njegov zadnji roman »Moje življenje v solnčnem žarku« ga je naredil najpopularnejim in najpriljubljenim italijanskim pisateljem.

Naša skrinjica (NLS) v mestu Ljubljana je peta — 5.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 18. marca: Madame Sans Gene (ob treh popoldne). Izven. — Othello (ob osmih zvečer). Izven. Ponedeljek, 19. marca: Za pravdo in srce (ob treh popoldne). Izven. — Ugrabljene Sabinke (ob osmih zvečer). Izven.

OPERA.

Nedelja, 18. marca: Vrag in Katra. Red B. Ponedeljek, 19. marca: Gorenjski slavček. Izven.

gl Ljubljanska drama. V dramskem gledališču ponavljajo zdaj med drugimi stvarmi tudi Schönthalovo burko »Ugrabljene Sabinke«. Igra se v ničemer ne odlikuje od raznih literarnih del dunajskih humorističnih fabrik, ki se izdelujejo po naročilih »na život« in raznovrstnih glum, burk, ko-

medij, veseloiger in kakor se že vse imenuje ta žalostni surogat dramske literature. V ulogi ravnatelja nekake potovalne gledališke družbe, znane pod imenom »šmira«, se kosata režiserja g. Putjata in g. Danilo. O, kam plove naša drama! Povedati pa moram, da g. Danilo ne dosega g. Putjata v groteski in nevredni komiki. Zato je najboljši, ako prepusti te vrste vloge svojemu rivalu. — Dober pa je g. Rogoz kot star pozabljen profesor, in je le škoda, da trati svojo umetnost za take stvari. — Velik uspeh, sicer ne umetniški, ima zabeležiti tudi Medvedova historična žaloigra »Za pravdo in srce«, ki se ji pozna zlasti Schillerjev vpliv. Godi se v dobi kmečkih uporov, in značaji nastopajočih oseb so verjetno orisani. Sicer pa delo zelo ugaja zlasti nedeljskemu občinstvu. — V vlogi graščakinje Barbare je nastopila ga. Juvanova, ki pa se ni mogla posebno živiti v nelogično, zdaj trdo, zdaj mehko čutečo ženo. Tudi njen sin, Erazem, je zelo idealen in čudovito nežen mladenič, ki ljubi resnično in udano hčer starega graščinskega logarja Grajana, lepo Katarino, ki je dosti živo in človeški podana. Kmetje so prepatetični in govore previsoko, oskrbnik Kozma pa je velik lopov, še njegov zaklad nima nikake zveze s celoto. Sicer pa je predstava lepa in skrbna ter hvalevredna.

—a—

Podrobna pridelitev cest, ulic in trgov posameznim voliščem v Ljubljani.

I. VOLIŠČE — Šolski okraj — V MESTNEM DOMU.

Ambrožev trg, Poljanska cesta, Poljanski nasip, Cesta na Kodeljevo, Delarska ulica, Mesarska cesta, Zrinskega cesta, Domobrnska cesta, Stros-mayerjeva ulica, Stara pravda, dr. V. Zarnikova ulica, Vojvode Mišiča cesta, Ciril Metodova ulica, Ozka ulica, Kapiteljska ulica, Bavarska steza, Živinozdravska ulica, barake pri klavnici, na Ambroževem trgu in Poljanski cesti 33.

II. VOLIŠČE — Magistratni okraj — NA MAGISTRATU.

Kopitarjeva ulica, Krekov trg, Streliška ulica, Za gradom št. 9 in 11, Strmi pot, Lončarska steza, Na stolbi, Vodnikov trg, Studentovska ulica, Grajska planota (Ljublj. grad), Seme-niška ulica, Lingarjeva ulica, Pogačarjev trg, Šolski drevored, Pred Škofijo, Mestni trg, Stritarjeva ulica, Cankarjevo nabrežje, Ribja ulica, Ključavničarska ulica, Krojaška ulica, Pod trančo, Stari trg do št. 19, Vodna steza, Sv. Jakoba nabrežje št. 17, baraka Cankarjevo nabrežje.

III. VOLIŠČE — Šentjakobski okraj — volivci od A—L v ŠENTJAKOBSKI ŠOLI.

III. a. VOLIŠČE — Šentjakobski okraj — volivci od M—Ž. — V ŠENTJAKOBSKI ŠOLI.

Sv. Florijana ulica, Zatiška ulica, Sv. Jakoba trg, Sv. Jakoba nabrežje

št. 39 in 41, Trubarjeva ulica, Pred prulami, Na prulah, Zvezdarska ulica, Žabjak, Rožna ulica, Hrenova ulica, Vožarski pot, Ulica na Grad, Reber, Osojna pot, Sodarska steza, Karlovška cesta, Merosodna ulica, Tesarska ulica, Zvonarska ulica, Sredina, Privoz, Gruberjevo nabrežje, Za Gradom št. 1, 3 in 4, baraka na Prulah, Stari trg od št. 20 do konca.

IV. VOLIŠČE — Krakovo in Trnovo — volivci od A—L — V ŠOLI NA COJZOVEM GRABNU.

IV. a. VOLIŠČE — Krakovo in Trnovo — volivci od M—Ž. — V ŠOLI NA COJZOVEM GRABNU.

Cojzova cesta, Emonska cesta, Mirje, Vrtna ulica, Rečna ulica, Cerkevna ulica, Kolezijska ulica, Kopaljska ulica, Zeljarska ulica, Korunova ulica, Vogelna ulica, Pri brvi, Razpotna ulica, Trnovska ulica, Trnovski pristan, Konjušna ulica, Pred konjušnico, Cesta v mestni log, Zelena pot, Stranska pot, Jeranova ulica, Na mivki, Pot na pasji brod, Cesta na loko, Opekarska cesta, Mala čolnarska ulica, Veliki stradon, Cesta dveh cesarjev, Pot na Rakovo jelšo, Velika čolnarska ulica.

V. VOLIŠČE — Dvorski okraj, zapadni del — volivci od A—L — V DRŽAVNI SREDNJI TEHNIČNI ŠOLI.

V. a. VOLIŠČE — Dvorski okraj, zapadni del — volivci od M—Ž — V DRŽAVNI SREDNJI TEHNIČNI ŠOLI.

Jurčičev trg, Židovska ulica, Čevljarska ulica, Turjaški trg, Gosposka ulica, Valvazorjev trg, Rimska cesta, Gorupova ulica, Aškerčeva ulica, barake ob Aškerčevi ulici, Marmontova ulica, Lepi pot, Nabličevju, Tržaška cesta, Tobačna ulica, Glinška ulica, Združna ulica, Pred igriščem, Igriška ulica št. 10 in 11, Bleiweisova cesta št. 4, baraka ob Bleiweisovi cesti št. 6, Simon Gregorčičeva ulica št. 3 in 11, Vegova ulica št. 7, 10 in 12, Kongresni trg št. 11, Dvorni trg, Breg, Salandrova ul., Križevniška ulica, Gradišče 12, 14, 15 in 17, Hilšerjeva ul. 3, 5 in 7.

VI. VOLIŠČE — Dvorski okraj, vzhodni del — V DRŽAVNI REALKI.

Wolfova ulica, Kongresni trg brez št. 11, Gledališka stolba, Gledališka ulica 1, 2 in 4, Vegova ulica št. 2, 4, 6 in 8, Hilšarjeva ulica št. 2, 4, 6, 8, 10 in 12, Gradišče 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11 in 13, Simon Gregorčičeva ulica št. 4, 16 in 18, Bleiweisova cesta brez št. 4 in 32, Zagata, Igriška ulica št. 6, Levstikova ulica, Eerjavčeva cesta, Nunska ul., Vrtača, Cesta na Rožnik, Pot v Rožno dolino, Večna pot, Šubičeva ulica, Muzejski trg, Knafljeva ulica, Šelenburgova ulica, Aleksandrova cesta št. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15 in 17, Marijin trg št. 1, 2 in 3, Beethovnova ulica brez št. 15 in 16, Prešernova ulica, št. 1, 3, 5, 7, 9 in 11, Soteska.

VII. VOLIŠČE — Kolizejski okraj — V I. DRŽ. GIMNAZIJI V TOMANOVI ULICI.

Aleksandrova cesta št. 10, 16, 20, 22, 24 in 26, Pod Turnom, Bleiweisova cesta št. 32, Beethovnova ulica 15 in 16,

Gledališka ulica št. 7 in 10, Gajeva ulica, Tomanova ulica, Kolizejska ulica, Gosposvetska cesta, Cesta na gorenjsko železnico, barake na sejmišču, Krsnikova ulica, Dunajska cesta, leva stran, barake ob Dunajski cesti, Hranilnična cesta, Vodovodna cesta št. 1, 24, 26 in 28, Za Bežigradom.

VIII. VOLIŠČE — Kolodvorski okraj, zapadni del — V JUSTIČNI PALAČI.

Dunajska cesta, desna stran, Prešernova ulica, desna stran, Marijin trg št. 4, Frančiškanska ulica, Dalmatinova ulica, Sodna ulica, J. Trdinova ulica, Cigaretova ulica, Miklošičeva cesta, Pražakova ulica, Dovozna cesta, Pokopališka cesta, Linhartova ulica, Sv. Petra nasip do št. 12, Obrežna steza, Kolodvorska ulica, leva stran, baraka ob predilnici in Dovozni cesti.

IX. VOLIŠČE — Kolodvorski okraj, vzhodni del — NA DRŽ. UČITELJIŠČU.

Kolodvorska ulica, desna stran, Cesta na juž. železnico, vagoni na kolodvoru, barake ob Resljevi cesti, Prečna ulica, Komenskega ulica, Slomškova ulica, Resljeva cesta, Čopova cesta, Sv. Petra cesta od št. 12 do 48 na desni ter od 13 do 53 na levi strani, Sv. Petra nasip št. 13 do 47, Karl Kotnikova ulica.

X. VOLIŠČE — Kolodvorski okraj, vzhodni del — V ŠOLI NA LEDINI.

Sv. Petra cesta od 48 ozir. 55 do konca, Sv. Petra nasip od št. 49 do konca, Stanko Vrazov trg, Radekega cesta, Metelkova ulica, Tabor, Na Friškovecu, barake istotam, Vojaška ulica, Prisojna ulica, Usnjarska ulica, Škofja ulica, Vrhovčeva ulica, Ilirska ulica, Ahacljeva cesta, leva stran, Hrvatski trg, Župnijska ulica.

XI. VOLIŠČE — Vodmatski okraj — V UBOZNICI V JAPLJEVI ULICI.

Sv. Martina cesta, Med hmeljniki, Korytkova ulica, barake ob Martinovi cesti, Vagoni pri sv. Križu, Jenkova ulica, Japljeva ulica, Bohoričeva ulica, Poljska cesta, Vodmatski trg, Stara pot, Zavrti, Ravnikarjeva ulica, Zalogarjeva ulica, Cegnarjeva ulica, Ahacljeva cesta št. 10, Holzapflova ulica, Zaloška cesta.

XII. VOLIŠČE — Predkraji — NA VOJAŠKEM STRELIŠČU OB DOLENJSKI CESTI.

Hradekega vas, Dolenjska cesta, Orlova ulica, Rakovniška ulica, Galjevca, Izanska cesta, Hauptmanca, Črna vas.

XIV. VOLIŠČE — Spodnja Šiška — V DEŠKI ŠOLI V SPODNJI ŠISKI (desno).

Spodnja Šiška, volivci z začet. A—L. (Tudi barake in vagoni.)

IV. VOLIŠČE — Spodnja Šiška — V DEŠKI ŠOLI V SPODNJI ŠISKI (levo).

Spodnja Šiška, volivci z začet. M—Ž. (Tudi barake in vagoni.)

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika.« Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. —

Gradbeno podjetje
ing. Dukič
in drug
Ljubljana
Bohoričeva ulica št. 20

Nagradna tekma.

Katera prednost daje naša
„BERSON“ gumi napetnikov in
„BERSON“ gumi potplatov?

Velika občudljivost katero uživa, o naši gumi napetniki, kakor tudi gumi potplati dala nam je povod, da za najboljši odgovore na gornje vprašanje raspisemo sledeče nagrade:

1. nagrada	2000 Dinara
2. nagrada	1000 Dinara
3. nagrada	500 Dinara
30 nagrad	po 100 Dinara
50 nagrad	po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljateha nastavljaše do 15. aprila t. l. na naslov:
BERSON Kautču d. d. Zagreb Wilsonov trg št. 7.

Odgovore bode praznil eden jury reklamnih strokovnjakov, a imena nagradjenih se bodo naznanila v dnevalkih.

BERSON Kautčuk d. d. Zagreb,
Wilsonov trg 7.

Najboljša

krema **DIVADENT** dobi
za se
zobe povsod

Jadranska montanska družba z o. z.

Import.

Ljubljana, Zvonarska ulica 5. (L). Telefon št. 9.
Brzojavi: „Montana“. Prodaja in kupuje na debelo
vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse indu-
strijske izdelke, spadajoče v rud., žiž. in kem. stroko.

Eksport.

Tvrdba

J. GOREC

staroznana trgovina z avtomobili,
motocikli, kolesi in deli

je otvorila

poleg svojih dosedanjih prostorov
nove poslovne prostore

v palači Ljubljanske kreditne banke
Dunajska cesta.

Prometni zavod za premog
d. d. v Ljubljani

prodaja iz sloven. premogovnikov
velenjski, šentjanski in
trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora
ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. centrala v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

SCHREUER ANTONIJA
LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠTEV. 10

ZALOGA IN PRODAJA
ČEVLJEV

Velika izbira otroških
vozičkov, dvokoles in
šivalnih stroj. po ceni.

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28.

Sprejemajo se v polno popravo za emali ranje z ognjem
in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji
in razni stroji.

„TRIBUNA“

Tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Zvonarska ulica 1.

STARE KOVINE

(BAKER, MEDENINO, ALUMINIJ itd.)
kupuje po najvišjih cenah v vsaki
množini železninska tvrdka

Breznik & Fritsch

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 1.

„SLOGRAD“

slovenska gradbena in industrijska d. d.

Ljubljana

Sp. Šiška, Frankopanska 151.

Izvršuje;

stanovanjske hiše, trgovska po-
slopja, moderne industrijske
zgradbe, betonske in železo-be-
tonske konstrukcije.

Specijaliteta:

vodne naprave, vodovode, železo-
betonske cevi itd.

Izdelovanje:

vseh vrst projektov in statičnih
proračunov.

Jadranska banka
Beograd

Dionička glavnica: Din 60 milijonov. Rezerva: 30 mil.

Podružnice:

Bled,

Cavtat,

Celje,

Dubrovnik,

Hercegnovi,

Jelsa,

Jesenice,

Ročula,

Rotor,

Kranj,

Ljubljana.

Maribor,

Metkovič,

Prevalje,

Sarajevo,

Split,

Sibenik,

Tržič,

Zagreb.

Amerikanski odio

NASLOV ZA BRZOJAVKE: JADRANSKA.

Afilirani zavodi: JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar. Frank
Sakser State Bank, Cortland Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso. Antofogasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.